

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

2-betűs betűsor egyszer 30 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitászor 60 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 122.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelk: A drága hus.
- Gőzerővel.
- Darányi a homoki szőlők ellen.
- Türelmetlen a t. Ház.
- Az első konyhakerfészet.
- Zaugorodik a Kochmelszter ügy.
- A vitriolmérénylet áldozata.
- A perzsa forradalom.
- Arad város sorsjegy-kölcsöne.
- A gyilkos szekunda.
- Verekedés egy szövetkezet irodájában.
- Kézrekerült aradi gyilkos.
- Egy apa rémtette.
- Megszökött a szobacica.
- Amiről beszélnek.
- A pápa levele.
- Tárca: Az élet könyve. Írta: Leonore Nissen Dellers.

A drága hus.

Arad, június 26

Az új szesz törvényjavaslat képviselőházi tárgyalásán elmondott dolgok sajátosságoképpen a — husügyre terelik a figyelmet. A pálinkának ugyan nem sok köze van a hushoz, de annál több köze van a közönségnek, amely a husdrágaság miatt apránként odaszorul, hogy beálljon növényevő vegetáriánusnak.

Nyáron ez még megjárja, amikor tele a piac gyümölcsessel s egészséges is. De már más időkben az évszázadokon át husévéshez szokott társadalom ugyancsak nehezen bírja el azokat a husárakat, amikkel ma szerencsétlenek.

Mint Wekerle mondta az országgyűlésen, az ipari szeszgyárak régebben gaz-

dasági termékeket is produkáltak, mert rendszerint az ipari szeszgyárak üzeme vágójószág hizlalásával volt egybekötve. Hizlaltak marhát és sertést, szóval nemcsak spirituszt gyártottak, de szállítottak a fogyasztó közönség asztalára húst is.

A szeszipar ujabban arra a tapasztalatra jutott, hogy neki hasznosabb, ha a gyártásnál mellékterményül nyert moslékot eladja a vámkülföldre, vagy akár Ausztriába is, mint ha itthon használja állathizlálásra. Ez neki előnyös üzleti szempontból, de a közönségnek ebből semmi előnye sem származik.

A mezőgazdasági szeszgyár azonban a hizlalási üzemet fentartotta hosszabb ideig s a közéletmezésre vonatkozó ezen érdeme el nem vitatható.

De együttvéve sem érhetnek el sokat, mert nálunk még mindig szembe állítják egymással a gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeket, pedig ezek nyilvánvalóan egymásra vannak utalva. Az őstermelés nem sokat ér, ha a nyersterméket az iparos föl nem dolgozza s ketten együttvéve sem sokat érnek, ha nem áll be hozzájuk társul a közvetítő kereskedelem. Amint hogy a kereskedelem sem ér semmit, ha nincsen neki mit közvetítenie.

Agrár-főfogásokat és merkantilista életnézeteket kikellene küszöbölni ebből az országból.

Mindenki értékes ember, aki dolgozik s a dolgát helyes észszel csinálja. És csak közös egyetértéssel lehet eredményre vergődni: együttműködni a tudás és a szorgalom fegyvereivel.

Az amerikai embernek van egy mondanása. Azt mondja:

— Az amerikai elme a tenyésztett állatnak minden legkisebb porcikáját tudja értékesíteni, csak még a bőgéséből nem tud pénzt csinálni.

Az amerikai szövetkezet, hogy úgy mondjuk: mezőgazdasági gyáripár, minden állati melléktermékből hasznot húz. Ebből csinálja a pepsint, a pankreastint, a pajzsmirigy extractumot. A juhok mellékveséiből olyan gyógyszer készül, amelynek kilója huszonötezer koronát ér. A szarvakból csinálnak gombot és fésűt, a szőrből kefét, vánkostöltelék, a körömből, csontból, inakból olajat, enyvet, zselatint, a zsiradékból glicerint, meg szappant. A vérből huslisztet meg trágyát, a sörtéből szörkötelet: szóval mindent értékesítenek.

Van-e Magyarországon város, amelynek a vágóhidjával hasonló munkák összekötetésben állanak?

Nincs.

Nézzük, hogy mi az eredmény.

Amiként egy modern légszeszgyár a mellékterményekből többet vesz be, mint az előállított légszeszből, akként az amerikai husvágó ipar az anyag tökéletes kihasználásával többet vesz be a melléksekből, mint magából a husból.

Amerikában a megenni való húst különként tíz-tizenöt százalékkal olcsóbban adhatja az ottvaló mészáros, mint amennyibe az állat kilója élőhelyen kerül.

Nálunk ez rettenetes módon megfordítva és a feje tetejére állítva van. A marhahús és a juhhus különként csak-

Az élet könyve.

Írta: Leonore Nissen Dellers.

Messze-messze egy távoli országban lakott egy nagyon öreg, de nagyon okos ember. Látoit a multba és látta a jövőndöt. Rengeteg kincsnek volt az ura és mindenki bámulta okosságát. Ennek az öreg embernek volt egy vaskos nagy könyve. Azon volt hét pecsét, egyik erősebb mint a másik. S az öreg azt mondta arról a könyvről, hogy az rendkívül érdekes, de fájdalom, csak az olvashatja, aki fel tudja törni a pecséteteket.

Általános vágy támadt erre ezt a nagy, vaskos könyvet olvasni. Mindenki így gondolkozott magában: Lehet, — de nem — biztos, hogy én vagyok az a kiválasztott.

Először jött egy király.

És így szólt: „Engem ural a leghatalmasabb ország, ha intek, ezek reszketnek, ha parancsolok, milliók engedelmeskednek, ahova én ütök, ott minden romba dől” — és kiadta a legszigorubb parancsot, hogy a könyv nyíljon ki. De a hét pecsét csak állt erősen s a könyv becsukva maradt.

És az uralkodó nagyon csodálkozott.

Aztán jött egy hadvezér, nevetett és így szólt: „Az én jó kardommal minden ellenállót lesújtottam. És most is meg fog segíteni.” És hatalmasat vágott kardjával a hét pecsétre. De ezek kemények voltak mint a gyémánt és a jó kard darabokra tört.

Brőszakot használni hasztalan, gondolja magában egy politikus, — de a pénz! — a pénz az mindenre képes.

De csodálatosképpen egy közbenjárót sem tudott megvásárolni, hogy ezt az értékes könyvet kinyissa.

Aztán jött egy csodaszép nő. Olyan szép, olyan kedves volt, hogy emberfia még nem tudott neki ellenállni. Odament az öreghez, megsimogatta hizeikedve a szakállát és kérte: „Segíts nekem egy kicsit! Nem maradok adósod, szívesen meghálálom. No gyere; légy jó, nem mondjuk majd meg senkinek sem.”

De az öreg rázta a fejét: „Balga gyermek, mit segítek neked. Hiszen azért te csak nem olvashatod. Csak az olvashatja a könyvet, aki maga nyitja fel.”

Amint az öreg szomoruan vándorolt tovább, találkozott egy világgyűlöző vén nővel; sárga volt, mint a birsalma s szempillái mögül dühösen villogtak elő szemel. Dühösen morgogta magában: „Bolondok! — az egész csak csalás!”

De azért mégis kíváncsian kiakarta nyitni a leggyőzhetetlen könyvet, de a könyv kezei közt hegyes tövissel lett tele s ő neki még a mások gunyját is el kellett viselnie.

Most már sokan összecsupdültek s csodálkozva állottak ott s várták, vajjon ki lesz méltó arra, hogy ezt a könyvet olvashassa.

Ekkor jött messze utról egy ember, Mindentudó Jánosnak hívták. Pápaszem volt az orrán s nagyon tudós pofát csinálva így szólt:

„Ez mind hiábavaló dolog, ahogy ti akarjátok kinyitni a könyvet, minden tanulmányozó nélkül fogtok munkába! Ezt a könyvet először tanulmányozni kell, mikor és hogyan csinálták, milyen helyen vannak a pecsétetek, hogyan vannak megcsinálva, milyen messzire vannak egymástól és miből állnak. Mikor az ember eszket már tudja, keresni kell egy teóriát s ennyi előkészület után, a legkisebb körülményt sem felejtve ki, lehet majd szép sorjában eltávolítani a pecséteteket s a könyvet olvasni.”

És Mindentudó János sokáig tanulmányozta a könyvet s aztán sokára előjött s azt mondta, hogy ő már kidolgozott egy teóriát. Sokan álltak kíváncsian körül s várták: mikor lesz készen.

De a nagy könyv csak ott feküdt s a hét pecsétje állt erősen.

Ekkor megint előkerült egy ember valahonnan az utról. Izó pillantásuak voltak a szemel s rongyos a ruhája. Dalt fűlyörészett, nézte, hogy szállodgálnak a fecskék s mélyen beszaladt a fü közé, ha egy kis virágocskát megpillantott.

És mikor látta a könyvet hét pecsétjével ott fekvő, nem szólt semmit, hanem felvette, a pecséteteket letépte róla. Egy, kettő, három, . . . hat, hét s ennyit szólt csak: krrr, mint minden más pecsétviassz.

A szép nő veszélyesen forgolódott körülötte s rögtön felkiáltott: „Nagy ég! hát itt ül már egy ember és olvassa!”

nem száz százalékkal drágább, mint az élősúlyban fizetett ár, a sertéshus is, ahol pedig még a bőrt is el lehet ennivalónak adni, átlag hatvan hetven százalékkal drágább különként, mint élősúlyban.

Ha mindezeket jól meggondolná a mezőgazdaság, az ipar meg a kereskedelem, nagy aligha keresne egymásban antagónizmust, hanem egyesülne a közhasznú társadalmi közös munkára.

Gőzerővel.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 26

A Ház mai ülésére gyéren gyülekeztek a képviselők. És ezt a néhány embert is az a vérszír fogadta, hogy ha holnap le nem tárgyalják a szeszadót, akkor vasárnap és hétfőn is (amikor szintén ünnep van) lesznek ülések.

— Nem tudok róla, — mondotta Ugron Gábor, — de fölöslegesnek is tartom a vasárnap üléseket, mert a szeszjavaslat nincs terminushoz kötve. Hadd beszéljenek a prókátor urak!

És a horvát politikusok csakugyan nagy beszédekre készülnek. Azt mondják, hogy ilyen főköbstrukcióval akarják magukat megbosszulni azért, mert a kormánytól nem tudtak semmit sem kicsikarni.

Justh Gyula nyitja meg az ülést. Napirenden van a szeszadójavaslat részletes tárgyalása.

Budiszavjevics Buda a negyedik szakasz ellen szól horvátul.

Magdics Péter, Pribicevics Szvetozár szintén horvátul beszélnek.

(A szeszelt bor.)

Nagy György: Ez a törvényjavaslat, különösen a he edik szakasza, a mint az általános tárgyalás alatt már belgazolódott...

Elnök: Tessék a tárgyhöz szólni.

Nagy György: Teljesen a kisemberek érdekei ellen szól.

Elnök: Ne tessék eltérni a tárgytól, másodszor figyelmeztetem a képviselő urat.

Most jönnek fura a többiek s a vállán keresztül bekukucskáltak De az csupa fura alakombakomból állott, nem tudták megérteni

Mikor az idegen ezt észrevette, azt az ajánlatot tette, hogy ő majd felolvassa. És ő olvasott és olvasott, a többiek eddigfigyeltek és sirtak és nevettek a könyvvel és kezdtek annak tartalmát megérteni és kezdtek annak örülni.

Csak M. dentud) Ján s volt rettenetes dühös, hogy ez az agrólszakadt nem verta meg, míg ő kidolgozza az új teóriáját. De mivel már nem tudhatta le, hogy a másik tényeg kinyitotta, leült és írta maga négy vaskos kötetet, amelyben a sarga földig lerántotta a sok előtte élő embernek a tudományát és találmányát; és aztán kinyitotta a könyvét és olvasott, de nagyon rosszul!

Ekkor az idegen ember elment az öreghez és megkérdezte, hogy igaz-e az, amit Minden-tudo János beszélt.

Ez megismogatta hosszú szakálját és mosolyogva válaszolta: „Ami te olvasál az volt az éret könyve s lapjai az örök törvény szerint voltak írva s ahogy olvastad, az az igazi művészet volt.” Mert az istenek adtak nekéd izzó szemeket és mély gyermeki kedélyt, hogy annak tartalmát igazán megismerd. S az a tartalom a te lelkedből vett formát: és alakot s mint élő forrás folyt vissza a te lelked közvetítésével. Ami a másik csinál, az nem létező téged befektetni. Ő azok közül való, akik hallják a fű növést s akik megsemmisítik a virág szappesét és illatát, azért, hogy tanulmányozzák, vajjon megvan-e a szirmok száma. Mivel ő maga művés nem lehetett, hát lett — kritikus.

Fordította: Toll.

Nagy György: A negyedik szakasz rendelkezőséről szól ezután. A javaslat e része azért sérelmes, mert azokat a kedvező ényeket, amelyeket a borszárművelet élveznék, nem adja meg a kisembereknek. Kéri a borhoz kevert szesz részleges adómentesítésére a kisborsműveletre való kiterjesztését. Hivatkozik Bernáth Bélára, aki a borsműveletet szíven viseli.

Bernáth Béla: Én azon a véleményen vagyok, hogy semmiféle szeszt nem kell a borba keverni. (Helyeslés)

Nagy György: Határozati javaslatot nyújt be arra nézve, hogy a szakasz I. pontján történt adóelengedésekről a miniszter évenként tegyen jelentést a Háznak.

(A kereszák vasárnapja.)

Babics Gyalszky Ljuba, Novosel Matyas és Roics Milan horvátul szólóak a szakaszhoz.

Farkasházy Zsigmond: Kéri, hogy az adó differencia az Ausztriába való kivitelnél megtérítessék. Hozzájárul végül Nagy György határozati javaslatához, amely az adóelengedésről és a miniszter adminisztratív intézkedéseiről szól (Helyeslés a balpáron) Külön határozati javaslatot nyújt be a kereszák ünnepnapokon való zárva tartására vonatkozólag, egyben arra is, hogy a fogyasztási illeték az így beállított forgalmi adókezes folytatásán keletkező árnyban szállíttassék le. Erre azért van szükség, hogy a cukvatartás ne az árusítót terhelje, hanem az államot. (Igaz, ugy van.) Kéri határozati javaslatának elfogadását.

Vinkovics Borsó, Banjanin János, Modrusán Gusztov, Popovits Dusan horvát nyelven szólnak a szakaszhoz.

Maniu Gyula kéri, hogy a házi használatra termelt szesz vétessék ki az adóás alul. A szesz közszükséglet a jelen vi zonyok között s ha a házihasználatra szolgáló kvantum adómentes, akkor a termelők ezen része legább az egészségügyi szempontból kevésbé ártalmas pálinkát használják, illetőleg a szolgálatukban levő munkások között is ezt osztyák szét. Kéri indítványának elfogadását.

Grahovac M. ráó és Lorkovics Ivan horvátul beszélnek.

Hoitsy Pál előadó: Kéri a szakasz változtatlan elfogadását.

A Ház a szakaszt változtatlanul fogadta el. Az ötödik szakasznál.

(Apróbb módosítások)

Mérey Lajos: Ugy találja, hogy a szakasz a kizsákuakra nézve sérelmes intézkedéseket tartalmaz. A sérelem abban van, hogy a tultermelés után juttatás nem jár, p. u. ha az anyagot, amely romlással fenyeget, korábban kifizeli el a gazda. Módosítást nyújt be, s kéri annak elfogadását.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az anyag romlásának elkerülése végett tultermelésnél fontos csak az, hogy két hektoliteren túl ne főzzen mert akkor elveszi a gyar mezőgazdasági jelleget. Ez a törvény változtat a helyzetet; ha anyagromlás elmen többet főz valaki, bonifikációját megtartja. A három hektoliteres gyárra ez nem vonatkozhat természetesen, mert ha a dupláját főzi, akkor sem főzhet hetet. Ez a törvény a törzshontingens utáni bonifikációt teljesen biztosítja. Kéri változtatlan elfogadását.

(Somlásan.)

A hatodik, hetedik, nyolcadik és kilencedik szakaszt vita nélkül elfogadják.

A tizedik szakasznál Brediceanu Koriolán, Csányi Sándor, Surmín György és Magdics Péter szólnak fel, s az Wekerle Sándor miniszterelnök reflektál a felszólalók kijelentéseire, majd a Ház a szakaszt Csányi Sándor módosításával elfogadja.

A tizennegyedik szakasznál a harmincadikig nem volt vita. A harmincegyedik szakasznál Farkasházy Zsigmond szólnak fel.

Az ülés e részének lefolyását lapunk más helyén közöljük.

E szakasznál felszólalt még Maniu Gyula, majd Wekerle miniszterelnök, mire a Ház a szakaszt eredeti szövegében fogadta el.

A harmincegyedik szakasznál felszólalt Hoitsy Pál, Farkasházy Zsigmond és Wekerle miniszterelnök. A Ház a szakaszt Hoitsy Pál módosításával elfogadja.

A harmincegyedik szakasznál támadt incidenssel máshelyen foglalkozunk. Felszólaltak még Burdea Silárd, Maniu Gyula és Wekerle Sándor miniszterelnök, mire az ülés véget ért.

Darányi a homoki szőlők ellen.

A hegyaljai szőlők védelme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 26

Az aradhegyaljai szőlőgazdák bizonyára örömmel olvassák Darányi Ignác földmívelési miniszternek alább található, Arad város közönségéhez ma intézett rendelkezését. Ezzel a leirattal a miniszter egész világosan azt jelenti ki, hogy az államhatalom minden erejével kizárólag csak a hegyvidéki szőlőtermelés erősítésére és felvirágoztatására törekszik. A homoki szőlőművelésnek a miniszter nem híve s ezért a sik területen megkísérlendő szőlőtermeléstől megtagadta támogatását.

Est, a szőlőgazdaságra nagyjelentőségű kijelentést abból az alkalomból tette, hogy Arad város kérelmét utasította el. A város a tanyai iskola mellett nagy gyümölcs és gazdasági keretet létesített abból a célból, hogy az aradi gazdákat szemléltető gazdasági oktatásban részesítse.

A tanítás programjára ez évben felvették a homoki szőlőgazdálkodás tanítását is, mint-hogy ez felel meg legjobban az aradi viszonyoknak. A tanács a szőlőtelep berendezésére a földmívelési minisztertől kétezár darab szőlőotványt kért s erre a kérelemre a miniszter ma a következőképp felelt:

Értesitem polgármester urat, hogy a szőlőtermelésnek a sik vidékek kötött talaju területein való terjesztése közgazdasági szempontból nem kívánatos, hanem ellenkezőleg hátrányos, nemcsak a hegyvidéki szőlőbirtokosok, hanem azok érdekeire nézve is, akik más művelésre alkalmasabb vagy alkalmas területeiket szőlővel ültetik be.

Boraink értékesítése már is nehézségekkel jár. Ha a sik vidékek kétségtelesenül nagyobb, de silány minőségű terményeivel hegyvidéki borai közehezen viszszerzett jó hírnevét újra kockáztatjuk, könnyen oda jutunk, ahova Franciaország ugyancsak a sik vidékeken való tömeges termelése révén maris eljutott, hogy különösen a könnyebb asztali borok használat alig, vagy egyáltalán nem lesznek értékesíthetők.

Erre való tekintettel a város tanácsának azon törekvését, hogy a tanyai iskolák tantervébe a szőlőtermelés gyakorlati tanítása is felvéttessék, részemről nem támogathatom azért, mert nem kívánok példát szolgáltatni a sikvidéki szőlőművelésre.

A miniszter válasza következtében a tanács lemond a tanyai iskolai szőlőtelep létesítéséről.

TANÜGY.

(—) Felsőbb leányiskolai növendékek ellátása. Mithogy az ált. felsőbb leányiskolának még nincs internátusa, vidéki szőlők leányait teljes ellátásra vállalja öbv. Seabý Pálné Turcsányi Gizella fels. leányiskolai tanítónő, Hassinger u. 5. Egész évi ellátás 700 korona, songora tanítás 120 korona. Es azonban nem kötelező. 2888.

Türelmetlen a t. Ház

Parlamenti tónus.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 26.

A parlament szünetét még egyre akadályozza a szeszadó javaslat terjedős vitája. A koalíció többsége már rendkívül türelmetlen és ennek a mai ülésen is több ízben kifejezést adott. Éles közbeszólások és durva személyeskedések történtek, főleg a balpárt szónokai ellen. Az elégtelenség élén maga a Ház elnöke, *Justh Gyula* áll, aki a javaslat tárgyalásának félbeszakítását kívánja, a tárgyalás folytatását pedig a nyári vakáció utáni időre szeretné halasztani. Valószínű, hogy a Ház ülései már a jövő hét elején szünetelni fognak, mert *Wekerle* miniszterelnöknek mégis sikerül elpaktálnia a horvátok obstrukcióját. Hogy mit fizet azért az ország?

Azzal törődjék az ország. A képviselő uraknak az aratásért fáj most a fejük.

A politika mai eseményeiről a következő tudósítást adjuk:

Simkó és a horvátok.

A parlament ülése egész délelőtt a bécsi telefon kagylóján volt s az osztrák pártok s *Beck* kompromisszumáról lesték a híreket. Ma azonban az még mindig nincs meg s így erősen aktuális a: az aggodalom, mit csináljon *Wekerle* a javaslatával. Annál égetőbb a kérdés, mert igen valószínű, hogy a vita nem tart holnapnál tovább s így a kormánynak gondoskodnia kell olyan szakaszról, amely az osztrák szeszjavaslat elodázása esetén a magyar törvény életbeléptetésének határidejét is kitolja. A horvátok ma délelőtt még erősen vitték a vitát, de soraik körül az a hír került elő, hogy már csak két-három szakaszról van mondanivalójuk.

Ma új békepostát jelent meg a folyosón: *Simkó József*, aki nagy igyekezettel térítette a horvátokat:

— Hagyjátok már abba a meddő szóvitát! — mondta elérésényült hangon. — Hiszen testvérek vagyunk, vagy mi...

A horvátok vidáman a szemek köré nevettek. De *Simkó* elégedetten jelentette:

— Azt hiszem, lezsereltem őket.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt is sokat tárgyalt a függetlenségi képviselőkkel, akiknek megígérte, hogy aggodalmukat honorálni fogja s több kisebb módosításhoz hozzájárul.

Justh sürgeti a vakációt.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, amikor ma végig ment a folyosókon, méltatlankodva fordult a jegyzőkhöz:

— Mégis csak hallatlan! Már megint kezdődik a régi játék! Nincs itt senki!

— Nyár van, kegyelmes uram, nyár van! — jegyezte meg *Szentkirályi Zoltán*.

Mire az elnök ezt mondta a körülötte csoportosuló képviselőknek:

— Meglássátok, hogy ebből baj lesz. Napnap után érkeznek hozzám a szabadságkérő levelek. És a képviselő is szabadságra akar menni, az is, a harmadik is, mindenki... Ma-holnap nem marad senki! Az én fölfogásom szerint legjobb volna, ha félbeszakítandák a szeszjavaslat tárgyalását és hazaengednék a képviselőket az aratáshoz. Az aratás befejezése után ismét hozzáfoghatnánk a parlamenti munkához.

Justh eszméje nagyon tetszett a képviselőknek, de nem valószínű, hogy lesz belőle valami.

Afférek a Ház ülésén.

(Arcatlanság.)

A képviselőház mai ülésén rövid egymásutánban két incidens történt. Az egyik *Farkasházy Zsigmond* balpárti képviselő egy felszólalása alatt keletkezett, közte és *Tutsek Sándor* függetlenségi párti képviselő között. A koalíció tagjai minden alkalmat megragadnak a kormány kised ellenzéki csapatának megfélemlítésére és a Ház mai ülésén oly botrányos, sértő kifejezések hangzottak el, amelyek a parlamentarizmus végső elfajulását tüntetik fel. Az ügynek lovagias uton lett folytatása, de *Wekerle* miniszterelnök intervenciójára békésen intézték el.

A másik incidenst is *Farkasházy* provokálta azzal, hogy *Halász Lajos* egy benyújtott módosítását a kormány kortesfogásának deklarálta. Ez az ügy azonban eddig nem terelődött lovagias utra.

Az ülés e részéről tudósításunk a következő:

A szeszadójavaslat harmincegyedik szakaszának tárgyalásánál *Farkasházy Zsigmond* szólal fel. Nem fogadja el a szakaszt. Számokkal bizonyítja, hogy a szakasz nagy méltánytalanságot tartalmaz.

Tutsek Sándor (közbeszól): Azután helyesek-e azok a számok?

Farkasházy: Majd kimutatom. Számokkal bizonyítja állítását.

Tutsek Sándor: Alkudjunk meg!

Farkasházy: Ha majd azt végrehajtási nyilatkozatról lesz szó, akkor felszólalhat a képviselő ur személyes kérdésben. (Nagy derűtlenség.) Ehez azonban nem ért.

Tutsek Sándor: Ez arcatlanság!

Felkiáltások a néppárton: Nem járja így sértegetni.

Farkasházy: Arcatlanság a képviselő ur részéről, hogy így megtámad.

Tutsek Sándor: Ne gyanusítson.

Farkasházy: Ezt a részét az ügynek majd privátim intézzük el.

Felkiáltások: Affér, affér.

Elnök: *Farkasházy* képviselő urtól megvonom a szót durva sértés miatt.

Farkasházy: Személyes kérdésben akar felszólalni, az elnök azonban *Lorikovits* Ivánnak adja meg a szót. Később az elnök megállapítja a gyorsírói jegyzetekből, hogy *Tutsek* használta előbb *Farkasházyval* szemben a sértő kifejezést, amiért őt utólag rendreutasítja.

A történetek után *Tutsek* felkérte ifj. *Madarász József* és *Nagy Emil* képviselőket az ügy lovagias elintézésére. Midőn *Wekerle* miniszterelnök az incidensről értesült, odaépett *Tutsek* segédeibe és azt mondotta, hogy az ügy az elnöki felügyelettel elintézését nyert, felesleges a lovagias eljárás.

Farkasházy *Toroczky Viktor* bárót és *Nagy Györgyöt* nevezte meg segédeként, akik azután az ügyet *Tutsek* megbízottai-val kölcsönös kimagyarázások után békésen intézték el.

(Halász kontra *Farkasházy*.)

A harmincegyedik szakaszról

Halász Lajos egy módosítást ajánl arra nézve, hogy a községi szeszfőzőeknek nagyobb kedvezményt adjanak.

Farkasházy Zsigmond nem fogadja el *Halász* módosítását, mert az szerinte a kormánynak kortesfogása.

Elnök: Nem áll. Szó sincs ilyesmiről a módosításban.

Halász Lajos személyes kérdésben szólal fel és kijelenti, hogy *Farkasházy* állítása ép olyan rágalom, mint a többi.

A Ház azután a szakaszt *Halász* módosításával elfogadta.

A horvátok lezserelnek.

A horvátok közül ma ismét többen szólalnak fel a szeszadójavaslat tárgyalásánál. A horvátoknak eredetileg az volt a szándékuk, hogy három fontosabb szakaszról nagyobb vitát fognak rendezni, amely esetben a javaslat tárgyalása a jövő hét keddi, esetleg szerdai napjáig tartott volna. A koalíciós pártok vezérek erősen hangoztatják, hogy okvetlenül le kell tárgyalni a javaslatot még a szünet előtt és a képviselőknek meg kell hozni ezt az áldozatot.

Wekerle miniszterelnök ma több ízben tárgyalt a horvát képviselőkkel, akiket arra igyekezett bírni, hogy álljanak el a vita továbbnyújtásától. Hír szerint a tárgyalások következtében a horvátok sem fogják akadályozni a javaslat vitájának mielőbbi befejezését.

Az első konyhakertészet.

A gazdasági szék a tanyán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26

Annak a törekvésnek, amely az aradi piac olcsóbbá tétele érdekében a város főszékhelyét és bérletét a konyhakertészet intenzív művelésére igyekeznek buzdítani, ma már eleven eredményét szemlélte a gazdasági szék. Megtekintette *Faragó Gyula*, a város egyik házborlője által létesített konyhakertészetet, amely a bolgár kertészetén kívül az első ilyen kísérlet Arad határában.

Faragó Gyula a várostól bérelt föld tiszta holdját használta fel konyhakerti gazdálkodásra, amelynek közepén modern öntözőmű van. A kertészet a zödpapírbától kezdve a paradicsomig és uborkáig, a piacunk minden kerti szükségletét termeli, még pedig meglepően szép eredménnyel. A konyhakerti cikkeket mind az aradi piacon árulják, nagy részüket az aradi közös konyha foglalta le.

A város a konyhakertészet létesítését eddig azzal is támogatta, hogy az öntözőmű szükséges kutat maga szerezte be. Ennek fejében utasította a gazdasági szék, hogy a konyhakertészet szervezését és működését ellenőrizze. A gazdasági széknek több tagja, *Lőcs* Rzsó gazdasági tanácsos vezetésével ma délután kikocsizott a *Faragó* tanyára, ahol tüzetesen megtekintette az új gazdasági intézményt, s a tapasztaltak a legnagyobb megelégedéssel töltötték el. A jövő évben a tanyán újabb tíz holdat hasítanak ki konyhakertészet céljaira s újabb öntözőművet létesítenek. A bérlet egyébként kijelentette, hogy amennyiben a város a vele kötött bérleti szerződést hosszabb időre meghosszabbítja, a konyhakerti gazdálkodást még nagyobb körre terjeszti ki, amelynek termékeit elsősorban az aradi piacon fogják értékesíteni.

A szemlén *Lőcs* Rzsó gazdasági tanácsos vezetésével részt vettek: *Vannay Gyula* tanácsos, *Kilényi János* főszámvévő, *Kövér*: *Zsigmond* városi kamarás, *Faragó* Rzsó, *Gutsjahr* Mihály, *Horváth* Imre, ifj. *Kristyóry* János, *Nikollts Géza*, *Probst* Mihály és *Waisz* Dávid

Zsugorodik a Kochmeiszter-ügy.

Nem voltak orgazdák.

Csak droguista szokás volt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26.

Megírjuk mai számunkban, hogy a Kochmeiszter Frigyes utóda cég ületében a cég alkalmazottainak lopásaira jöttek rá. A tegnapi tudósítások érleli károkról szóltak. Ma azonban kitént, hogy a tolvajlás éppenséggel nem olyan nagyszabású, amilyennek az első pillanatban feltűnt; a rendőri sajtóiroda mai kiadásában kellő mértékre szállítja le az ügyet, amelyről azt írják, hogy 30 000 korona a cég károsodása és hogy orgazdákra vadásznak, mert vannak Budapesten droguisták, akik a lopott holmiból rendezték be üzletüket.

A kár eddigi megállapítás szerint legfeljebb 3000 korona, orgazda pedig ugylátszik egy sincs, mert a tolvajok nem adták el a lopott holmit, egyszerűen hasavítottak egyet másit, hogy a rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak kedveskedjenek, mert — amint ők mondják — ez minden droguistánál és gyógyszerésznél szokás van; az alkalmazott a saját szükségleteit nem fizet, hiszen a drágán forgalomba kerülő cikkeknek igen csekély az értéke. A bajba került regédik est annál határozottabban állítják, mert ők is voltak droguisták és gyógyszerészek és tudják, mi történt az üzletükben.

Hogy mi történt a Kochmeiszter Frigyes utóda üzletében, mely a Ho'd-utca 8. szám alatt van, Welsz Géza és testvére W. Isz Zsigmu lajdonát képezi, erről a rendőrség ma hivatalosan a következőket mondja:

Welsz Géza és testvére, Kochmeiszter Frigyes utóda, Hajós Zsigmond dr. ügyvéd után följelentést tettek a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik 1907. december óta meglopták a céget. Mennyit és mit loptak, azt a nagy áruforgalomnál megállapítani lehetetlen.

A cég figyelmét a lopásokra Bedloch G. József artista hívta fel, aki a céghez írt levelében elmondja, hogy menyasszonyánál, az Alsó Erdősor-utca 20. II. emelet 9. alatt albérletben lakik Odor Sándor droguistasegéd a feleségével. Odor mindenféle holmit hoz haza, el látja velük összes ismerőseit és miután Bedloch attól fél, hogy beüt a krach és akkor a menyasszonyának is kellemtelenségei lehetnek, értesíti a céget.

A rendőrségen Keresztessy rendőrfogalmazó, az üzleti tolvajlások specialistája, hamarosan háskutatást tartott Odornál és előállította Odort és a feleségét.

Odor Sándor 31 éves droguista segéd beismerte, hogy ő hozott haza egyet-mást a Welszék tudta és beleegyezése nélkül, de az üzletben sokan tudtak róla: egy Kiss Odón 26 éves segéd, aki a gyógyárak megrendelési osztályában volt. Miután Odor felesége, született Holzapfel Fanny tudott a férje dolgairól, sőt a hazahozott tárgyak egyrészét ládaba csomagolta, a rendőrség őt és férjét is letartóztatta.

A másik aki bajba jutott, a fentemlített Kiss Odón volt. Ennek kispesti lakása is találta lopott holmit. A lopást ő sem ismeri be, mert hasznát ebből nem húzta; ő is csak ajándékba adta a Kochmeiszterék cikkeit.

Őt Kovács Ágoston 31 éves segéd bítatta, hogy csak vigyen haza ami kell, más sem szégyenli magát. Kovács is beismeri, hogy vitt, az ő rákospalotai lakásán is találtak holmit, de ő is tagadja, hogy valakinek eladott volna. Ha neki kellett valami, ami az ő osztá-

lyában nem volt található, kérte a másiktól, ő pedig adott a másikat, ha annak kellett.

Ugyancsak találtak árucikkeket Krachovitz Viktor 38 éves segédnél, volt gyógyszerésznél. Ez beismerésben van. Keresztessy rendőrfogalmazó őt is, mint a megnevezett többi letartóztatta és Kacsai Obenaus Károly volt segédet, aki jelenleg Bécsben van alkalmazásban és akire a többi ráva lett.

A rendőrségen ma befejezték a vizsgálatot és a letartóztatott segédeket átkísérték az ügyészséghez.

Kézrekerült aradi gyilkos.

Egy titokzatos bűnügy felderítése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26.

Borzalmas gyilkosság történt 1906. év augusztus 12 ikén Aradon a Hajó-utcában. Egy vasárnap este tíz óra tájban a Hajó-utcai egyik mulató hely előtt Katona György 18 éves szolgalegény leszurta Nagy Pál hetest. A rendőrség hamarosan elcsipte a gyilkost, kihallgatta és nagy nehezen, a gyilkos zavaros feleleteiből megállapította a tényállást. Az ügyészségen azonban nem boldogultak vele és szabadon kellett bocsátani.

Ma azt jelenti temesvári tudósítónk, hogy a temesvári rendőrség elfogta Katona Györgyöt s ez itt bevallotta, hogy Nagy Pált ő gyilkolta meg.

A gyilkos kézrekerítéséről a következőket jelenti tudósítónk:

A szerencsés véletlen, amely igen gyakran tesz jó szolgálatokat a rendőrségnek, most is hű segítőársnak bizonyult egy gyilkos kézrekerítésénél. A gyárvárosi kapitányság emberei ugyanis tegnap egy szerelmes párt tartóztattak le, akikről kiderült, hogy üzletszerűen foglalkoznak csirkelopásokkal és az az üzletük oly jövedelmezőnek bizonyult, hogy már hónapok óta ebből élnek. A férfi Katona György 20 éves, világosi illetőségű napszámos, a nő a nőnél husz évvel idősebb Terzán Ilona mosónő. Ma reggel be kísérték őket a főkapitányságra, ahol Katona minden emóció nélkül bevallotta, hogy ő gyilkos is, mert ő gyilkolta meg 1906. évi augusztus hó 12 én Aradon Nagy Pál hetest. A rendőrség a jó fogásról táviratilag értesítette az aradi főkapitányságot, amely Katona vallomását mindenben megerősítette.

Magáról a véres tetről a következőket írta 1906. évi augusztus 13 iki számában az Aradi Közlöny:

Vasárnap délután nagy mulatságot csaptak Katona György 18 éves kerek születesű szolgalegény és Nagy Pál hetes. A legények este kilenc órakor a Hajó-utcában levő Brelovics mulatóban folytatták a lumpelást. Itt már alaposan be voltak szeszelve mind a ketten. Közben bejött a mulatóhelyre Toma János napszámos több társával. Katona, aki régi barátja Tomának, odament hozzá és keset akart fogni vele. Toma azonban elutasította az üdvözlést.

— Már délután megmondtam, hogy semmi közünk többé egymáshoz! — kiáltotta.

A két legény ugyanis délután is találkozott egymással a Béla-téren. Toma azért haragudott Katonára, mert az nem akarta elfoglalni azt az állást, amelyet Toma szerzett neki.

A két legény némi szóváltás után elvált egymástól. Rövid mulatozás után az egész társaság elhagyta a mulatóhelyet. Az ajtóban ismét vita támadt Toma János és Katona György között.

— Aljas gazember, ne kerülj többé az utamba! — ordította Toma.

Katona természetesen szintén szikozódott. A vitában Toma kerekedett felül, főleg azért, mert a társaság többi tagja is az ő pártját fogták. Nagy Pál így kiáltott Katonára:

— Olyan részeg vagy mint a disznó, jobb lesz, ha hazamégy.

Ezekre a szavakra Katonát előntötte a düh és kést rántva, azt markolatig döfte Nagy mellébe.

A szurás szíven találta a szerencsétlen fiatalembert, aki eszméletlenül esett össze. Katona látván a szurás következményét, futásnak eredt. A társaság egyik tagja, Maris János, a gyilkos után iramodott és már el is fogta a Magyar Király vendéglő előtt, de ekkor észrevette, hogy Katona még mindig a kezében szorongatja a kést, mire ismét eleresztette és futni engedte a gyilkost.

A gyilkosságról rögtön értesítették a rendőrséget, ahonnan Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt rögtön a helyszínére ment, de mire odaérkezett, Nagy Pál már halott volt. A rendőrtisztviselő nyomban intézkedett a hulla elszállítására iránt és egyben detektíveket küldött ki a gyilkos kézrekerítésére. A detektívek Katonát hajnalban találják meg Aulich utca 1. szám alatt lévő lakásában.

Katona a detektívek előtt nem tagadta, hogy ő szurta meg Nagy Pált és orgedelmesen követte őket a rendőrségre, ahol magánzárkába tették. Déután Zubor Andor rendőrfogalmazó kihallgatta a gyilkost, aki nagyon zavartan felelt a fogalmazó kérdéseire.

Az általános kérdésekre elmondta, hogy Katona Györgynek hívják, 18 esztendő és Kezeken született.

— Van apád, vagy anyád? — kérdezte Zubor fogalmazó.

— Nincsen; csak negyném — felelt a gyilkos.

— Mióta tartózkodol Aradon?

— Két év óta. Azeiót Lippán voltam.

— Van-e valami örökséged? — kérdezte aztán Zubor Andor.

— E y házunk van, de a negyném lakik benne.

Majd a gyilkosság részleteiről hallgatta ki Katonát a rendőrfogalmazó.

— Tegnap délután — kezdte zavaros előadását a gyilkos — kimentem a bintára, a Béla-térre. Ott találkoztam Toma Jánossal. Mondom neki, hogy szervusz. Azt mondja ő, hogy semmi szervusz, majd számolunk. Jó, mondtam én, oszt azzal otthagytam. Ezután elmentem Norák Miklóshoz, aki nekem falubelim.

— Ott mit csináltál? — adta fel a kérdést Zubor.

— Dinnyét ettem. Attól aztán berugtam, — volt az érthetetlen válasz.

— Este — folytatta Katona — a Halás utcában találkoztam Nagy Pállal. Ő cigarettát kért tőlem, de nem adhattam neki, mert nekem sem volt. Hapem, mondtam neki, menjünk el Brelovicsnéhoz, ott majd veszek cigarettát.

— Réger ismered már Nagy Pált?

— Nem én, csak tegnap beszéltem vele először. Elmentünk ketten a Brelovicsnéhoz, ahol már ott találtam Toma Jánost, másik két cimborájával. Megint megfenyegetett, mire én elmentem, anélkül, hogy vettem volna cigarettát, de az ajtóban találkoztam Tomákkal. Akkor már Nagy Pál is az ő pártján volt. Megállították, oszt Nagy engem pofonütött. Akkor kivettem a bicskát és megszurtam.

— Tudod e, hogy Nagy Pál meghalt? — kérdezte ezután a fogalmazó.

A gyilkos erre a kérdésre mezdöbbeve tekintett körül és pillanatokig némán bámult a fogalmazóra.

— Nem tudom, — mondta végül — de ha a tekintetes ur mondja, hát elhiszem.

— Sajnálod Nagy Pált? — volt a következő kérdés.

— Nagyon sajnálom, — válaszolt a gyilkos.

A kihallgatás után Katonát lefényképeztek és nyomban átkísérték az ügyészség fogházába.

Az aradi királyi ügyészség telefon útján intézkedett, hogy Katonát Aradra szállítsák.

A hetedik hadtest bucsuja Schwitzer tábornagyától.

Az utolsó napiparancs.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 26

Mikor lovag Schwitzer Lajos tábornagyot, a hetedik hadtest parancsnokát a felség saját kérelmére felmentette magas állásától, a kiváló katona már nem volt Tmesvátott s így nem volt a'kalma sem a tisztikartól, sem többi alantasától elbucuzni. Schwitzer lovag előzékenysége azonban hamar megtalálta a módot arra, hogy bucsút vegyen azoktól, kikhez nemcsak a felebbvalói rang, hanem a bajtársi szeretet is kötötte.

Schwitzer tábornagy ugyanis egy nappal arra, hogy a hadsereg rendeleti közönye felmentését hozta, hadtestparancsnoki napiparancsában rendkívül meleg hangon bucsuzott el hadtestétől. Hangnilyonta a napiparancsban, hogy élete és katonai pályája legszebb idejét a hetedik hadtest éán töltötte el. Mindig büszkén és megelégedetten fog — ugymond — visszaemlékezni azokra, akikkel együtt munkálkodott a legfelsőbb H. dur és a haza jéréra. Kéri alantasait, hogy őrizzék meg azt a szellemet, amelyet ő mindig ébren tartani igyekezett s amely a hadsereget nagy hivatása teljesítésére képesíté.

A bucsuzó hadtestparancsnok napiparancsára mintegy válaszképen ma Fanta Károly altábornagy, a harmincegyedik gyaloghadosztály parancsnoka a hetedik hadtest tisztikarának, hivatalnokainak és legénységének nevében táviratban mondott istenhosszadot Schwitzer Lajosnak. A szép távirat így hangzik:

A császári és királyi hadsereg rendeleti közönyének 1908. évi 23. száma szerint a Felső lovag Schwitzer Lajos tábornagyot hadtestparancsnoki állásától felmentette.

Excellenciád távozása most minden oldalról a hála érzetét váltja ki és arra késztet bennünket, hogy Excellenciád előtt még egyszer kifejezzük határtalan háláját és köszönetét mindazoknak, akik a hadtest kötelékébe tartoznak.

Visszaemlékezve Excellenciádnak felvontas alyal gondoskodására, minden alantasának szíve változatlan hálával dobog a felé és mindig úgy fogunk tekinteni Excellenciádra, mint a hadsereg nemes hagyományainak nagybecsült vezérére, amilyennek bizonyult a viharos időzében is.

A 7. hadtest tisztí és hivatalnoki karának s katonáinak nevében

Fanta altábornagy.

Arad város sorsjegy-kölcsöne.

Egy új törvényjavaslat
és egy negyven éves eszme.

Wallfisch Pál memoranduma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 26.

A vidéki várososok éleében sokat jelent — bár egyelőre haszonnal nem jár — az a törvényjavaslat, amelyet Wekerle Sándor pénzügyi miniszter a képviselőháznak benyújtott. A javaslat szerint Pozsony és Fiume huszhusz millió korona, Zágráb pedig tizenöt millió korona erejéig kötvényeket bocsátanak ki, amelylyel részint régi adósságokat konvertálják, részint hasznos beruházásokat létesítenek. Ez az első eset, hogy vidéki városoknak megengedik, mikép kötvények kibocsátásával a pénzpiacot közvetlenül fölkeressék. Igaz, hogy ez most csak három olyan protekció, becénített városnak engedtetett meg, mint Fiume, Zágráb és Pozsony, — de mindenesetre precedens, amely Aradnak is reményt nyújthat arra, hogy valaha adósságait, vagy azok egy részét a bankoktól függetlenül, kötvény-kibocsátás útján szerzi be.

Ez az új törvényjavaslat.

A régi idea még érdekesebb. Arról beszél, hogy az a törekvés, a melynek most a kormány beadta a derekát, Aradon ép a gyven év előtt keletkezett, egy indítvány formájában, a melyről Wekerle indítványa alkalmából érdekes lesz megemlékezni.

Wallfisch Pál, kiváló hírű egykori aradi kereskedő s az aradi kereskedelmi és iparkamarának egy időben elnöke, 1868-ban indítványt adott be Arad város polgármesteréhez az iránt, hogy Arad sorsjegyek kibocsátása útján kölcsönt vegyen föl. Az indítványt, a mely akkor új voltánál fogva nagy fölülőést keltett, ki is nyomatta, ezzel a címmel:

Tekintetes

Atzél Péter urhoz,
szab. kir. Arad város polgármesterehez.

WALLFISCH PÁL
városi képviselő

beadványa egy felveendő városi kölcsön ügyében.

Az indítvány kifejezi, hogy miután az időben Arad a létesítendő építkezések céljaira (a szín- és bérházépítésről volt akkor szó) csak igen kedvezőtlen kölcsönt vehetne föl, más módot kell a pénzzükséglet fedezésére találni.

Ohajtandónak vélelem — mondja a javaslat — oly módot kitalálhatni amelylyel Aradvárosra olcsó kamatok mellett egy nagyobb összegű, a város lakóit nem terhelő és visszafizelési nehézségekkel egybe nem kötött kölcsönt vehetne föl. E cél nézetem szerint csak azon mód által lenne elérhető, ha a magas királyi miniszterium az engedélyt arra megadná, hogy Arad városa egy nagyobb nyereseménnyel összekötött és sorshuzásokkal visszafizetendő kölcsönt fölvehessen.

A sorsjegy-kölcsönnek részleteit is kidolgozta és közreadta Wallfisch Pál. E szerint a város egymillió forint kölcsönt vett volna fel, ötven év alatt leendő visszafizetésre. Ezt a kölcsönt 20 forintos sorsjegyekben bocsátották volna ki s a nyeresemény pontos visszafizetését garantálták volna. Az egy millió forintból a város hétszáz ezer forintot kapna, három-

száz ezer forint pedig a nyeresemények biztosítékául egy pénztintézetnél letétbe helyeztetik.

A sorsjegynek husz harmincezer forintos, huszonkét—huszonötezer forintos, tizenhat huszezer forintos főnyereseménye lett volna. Az összes törlesztési és nyeresemény-huzásokban ötven év során a város 3, 318, 935 forintot fizetett volna ki, ami 5 százalékos kamat és fél százalékos törlesztésnek felelt volna meg. Az időben ez igen olcsó kamatláb volt; s rövid idő előtt újra az lett volna. Természetesen minden sorsjegy tulajdonosa legalább a sorsjegy névértékét visszakapja.

Wallfisch Pál terve nem valósult meg. Hogy itt a városnál rekedt meg, vagy a magas minisztérium tagadta meg hozzá a beleegyezését, ma már nem igen tudják.

Ez a terv kétségtelenül elavult, adatai, formái, a mai állapottal nem simulnak meg. De azért érdemes megállapítani, hogy Aradon egy világos fejű, okos kereskedő negyven esztendő előtt leszögezte a vidéki városok azon jogát, amelyet Wekerle most — igaz, hogy csak a kormány kedvenceivel szemben — elismert: hogy a vidéki városoknak joguk van kötvénykibocsátás által közvetlenül a pénzpiacra fordulni. Lehet, hogy újabb negyven év után Aradnak is meg fogják ezt engedni . . .

Megszökött a szobacica.

Mert a ténsur svábbogarat tiport.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 26.

Mulatságos jelenet játszódott le a rendőrség cselődügyi osztályában, amiről szóljon az alábbi kis történet.

Egyik aradi uri családnál szolgált egy szemrevaló, tüzről pattant szobacica, kinek minden jó tulajdonsága mellett meg volt az a hibája, hogy a gazdájával szemben fentartotta a respektust, habár az többször elmondta neki, hogy mennyire szereti, hogy milyen szép kosztümöt vesz neki egyetlen csókjérért.

A leány először hitogotta a ténsurat, így véltén tőle szabadulni, de mikor látta, hogy ezzel nem sokra megy, sőt a gazda napról napra követelőbbben lép fel vele szemben, egy szép napon öszepakolt s ott hagyta a házat.

A nagysága ekkor felment a rendőrségre és kérte Kovács Antal rendőrhadnagyot, hogy állítsák elő a leányt.

A rendőrség a leányt hamarosan előállította, még a nagysága is ott volt, midőn a szép cicus pirulva lépett be a szobába.

— Hát miért szöktél el — kérdezte Kovács rendőrhadnagy.

— Mert nem akartam ott maradni.

— De vissza viszünk!

— Megint elszökök!

— Talán rossz helyed volt?

— Nem kérem, de ne faggassanak, mert . . .

— Mit mert . . . mert — kiáltott közbe a nagysága — mond meg mi bajod volt.

A leány lesütötte a szemét, a szégyenérzet rózsákat varázsolt arcára, elkezdett babrálni a kötőjével s hol a rendőrtisztviselőre, hol pedig a nagyságára nézett.

— Hát mond már, hogy miért szöktél meg?

— Hát megmondom, úgy történt az eset, hogy az ur, mikor a nagysága elaludt, mindig kijött a konyhába svábbogarat taposni, azután ezt untam meg, mondjak e még egyebet?

Kovács elmosolyodott s azt kérdezte a nagy segától:

— Visszavitessem a leányt?

— Nem kell, örülök, hogy elment, hanem majd adok én annak a kopasz bagolynak . . .

Igy távozott el ónagysága, a leány pedig utána ment s a város háza ajtajában megfogta urnéjét.

— Na mit akarsz?

— Ne tessék bántani a ténsurat, Isten látja a lelköm, hogy nem rövidítette meg a nagyságát . . .

A pápa levele.

Zsidónőhöz intézte.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 26.

Tárcacikkében a P. L. ma a pápának, X. Piusnak egy negyven évvel ezelőtt írott levelét közli. Érdekessége az irásnak az, hogy abban a pápa egy zsidó asszonynak hálálkodik, amiért az urnő akkoriban atyjánál közbenjárt, hogy *Salcanóban*, ahol *Sarto József* mint érsek működött, egy pénzügyi konfliktusból támadt nehézségből kiszabadította a parókiát.

A hölgy, aki ereklje gyanánt őrszi a levelet, a Velencében élő grófnő: *Sacerdoti Elza di Carrobio*. Zsidó nő, akinek a férjét csak a köztársaságban emelték grófi rangba. Az atyja *Salcanóban* földbirtokos volt már negyven évvel ezelőtt, amikor a mostani pápa ott érseki minőségben működött. Az érsek bejáratos volt a zsidó családhoz és a jó viszony később is megmaradt, amikor *Sarto József* az egyházi pályán mindinkább fölé emelkedett.

Elza grófnő, ha Rómába jön, meglátogatja a pápát és évente kétszer veszi át a szentanya áldását.

A levél ekként szól:

Nemes és nagyrabecsült asszonyom!

A szeretetteljes óság, a meiyiel viseltetett irányomban a perctől kezdve, hogy megismerem, kölcsönzi nekem a bátorságot, hogy hallgatásomra megtörve, önnek legmélyebb hálámra nyilvánítsam a lépésért, a meiyet ön édesatyjánál érdemben megtett. Megmagyaráz a neki, hogy a község békéjét milyen veszedelem fenyegeti. Mondha or, édesatyja, a kiváló hazafi alig hogy *Salcanóba* jött, úgy intézte el az ügyet, hogy jobban el sem intézhette volna. Timetével együtt fogadott engem házában és megmagyarázta előbbinek, hogy milyen nagy oktalanságot követ el azaz, ha akár mint *Salcano* polgára, akár mint szindikus nem teszi jóvá minél hamarabb az elkövetett meggondolatlanágot. A község békéje áldozatot kíván és édesatyja rábírta, hogy T. 500 lírát áldozzon, tekintettel arra, hogy annakidőjén Jacur ur is ugyansnyit áldozott.

A lelkész hivatal adminisztrációjában aztán helyre került az egyensúly. Akik sa vanyu ábrázattal jöttünk össze ez ügyben édesatyja házában, azok megannyian a megalégedéstől sugárzó arccal bagytuk azt el. A tudat, hogy egy nemes cselekedetet végzett, atyját, láttam boldogította.

A levél azután tele van a hála és elismerés kifejezésével *Sacerdoti* asszony iránt, aki édesatyját a békés elintézésre rábírta. A levél dátuma 1868 július 11. Az aláírás egyszerűen ez: *Don Giuseppe Sarto*.

A levelet a grófnő legdrágább ereklje gyanánt őrszi. A tárcsa írójától, aki látogatást tett a grófnőnél, az utóbbi csodálattal vette a hírt, hogy vannak jó katolikusok, akik egyben antiszemiták. A pápa előtt az ilyen érzések távol állnak. Mikor a pápa még káplán volt,

Tombolóban olyan szűkös viszonyok között élt, hogy leckeadásból kellett élnie. Akkor került legelőször zsidók társaságába *Krisztus* mai helytartója. Egy nyaraló zsidó családnál, *Monsignore de Warlois* adott leckéjét.

A perzsa forradalom.

Menekül a lakosság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 26

A teheráni eseményekről szóló táviratokból kitűnik, hogy a győztes reakció kiméltelenül le számol politikai ellenfeivel. Több nacionalista vezért, kiket fogolyként hurcoltak a sah táborába, felakasztottak s magában a fővárosban már működik a rögtönítelő törvény szék. A pillanatnyi siker, mit fővárosában ért el a sah, annyira fejébe szállt, hogy most nagy hangon hirdeti, hogy a apatali élén a vidéki városok ellen vonul, hogy vérbe fojtassa ott is az ellene támadt mozgalmakat. Es mindenkép vakmerő vállalkozás volna, mert a teheráni események a végsőig elkeserítették a nacionalistákat és vidéki politikai klubjait erősen fegyverkesnek, ami annál jelentősebb, mert az ország belsőjében levő csapatok erősen forradalmi pártiak.

Ily események után némiképp humorosan hangsanak azok a teheráni jelenségek, — késéskivül a sah környezetétől eredők — melyek arról adnak hírt, hogy a sahnak eszéégében sincs a parlamentet feloszlato vagy a népet alkotmányos jogaitól megfosztani. Sőt a parlament bombázását is úgy magyarázzák, hogy a politikai klubok lövése alkalmával, a tüzörek ügytelensége folytán néhány löveg a parlament épületébe tévedt.

Távirataink a következők:

Róma, június 26. A Stefáni ügynökség jelenté Teheránból: Még folyó módon tartanak a fosztogatások. A képviselők s polgárok leartóztatás, a rögtön kivégzések még mindig napirenden vannak. Teherán lakosságát félelem szállta meg. *Sokan a követségekre menekülnek*. A pénzügyminiszter és négy képviselő az olasz követségen kerestek menedéket.

Loneon, június 26. A Daily Mail jelenté Teheránból: A sah tegnap több méltóságot és a parlament néhány képviselőjét fogadta kihallgatáson. A sah megígérte, hogy az összes bűnösöket, még a politikai klubok tagjainak is meg fog kegyelmezni és a vérontásért a felelősséget azokra az emberekre hárította, kik az ő békés közájaira tüzeltek.

Konstatinápoly, június 26. A sahnak erőlyes eljárása a parlamenttel szemben, amelynek Törökországra való visszahatásától itt tartanak, mértékadó török körökben észrevehető tetézést kelt.

MULATSÁGOK

(=) A nyomdászok „Gutenberg“-dalköre vasárnapi mulatsága iránt a közönség körében olyan érdeklődés mutatkozik, a milyen még eddig egy mulatság iránt sem igen volt. Egyrészt nem is csoda, mert a rendezés oly sok jó és kellemes nyújt a napou a közönségnek, hogy az még a lezárásulabb élvzet-igényeket is felcsigázza. Az ünnepegyik legszebb része az est lesz, amikor ugyanis az elhelyezett reflektorok az egész területre nappali fényt fognak árasztani, ugyisintén a köröndöt köröskörül szobbnél szebb lámpák is díszítik, ennélfogva az egész terület remek látványt nyújt. Mint már jeleztük, az auóbusz a közönség rendelkezésére fog állani egész nap, ha csak valami technikai akadály nem jön közbe. Ilyen körülmények között vasárnapi számunkban közölni fogjuk úgy az indulást, mint az összes megállóhelyeket.

A gyilkos szekunda.

Egy kis diák szerencsétlensége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26

Nagy felkűnést keltő öngyilkosság történt tegnap délután Nagyváradon. Tegnap már megemlékeztünk arról a csapásról, mely *Wallner Ödön* dr. Biharvármegyei főügyészének családját sújtotta le. *Wallner Jecő*, a főügyész tizenhét éves gimnázista fia szüleinek korona utcai lakásán főbelötte magát. A szomorú eseményt még fájdalmasabbá teszi az a körülmény, hogy a családnak legidősebb, féltve, becézve szeretett fia a kis öngyilkos diák, aki most élet halál közt lebeg szülei lakásán.

Hogy mi okozta a nagy szeretetben nevelt érzékeny fiúnak a még meg nem kóstolt élettel való hirtelen meghasonlását, maga a család sem tudja. A kis diák évköriben a *Dénes* féle internatus növendéke volt s az év végén a premontréi főgimnázium VII-ik osztályáról tett magánvizsgálatot. A rendkívül szenzibilis, ékényeseteit fiut igen érzékenyen érintette, hogy hittanból elégtelen kalkulust kapott. Ezt azonban látezőlag nem vette tragikusan sem a fiu sem az édes apja, aki tréfálkozva említette néhány nap előtt a hivatalban, hogy a fia éppen hittanból bukott meg. Ugyilátszik a diák azonban ezt a kis szégyent is nagyon a szívére vette, de valami más keserűség is lappanghatott fiatal lelkében, mert többször elmaradt hazulról s már hetek óta feltűnően kedvtelen volt. Szombaton kin volt a Püspökfürdőben a jogászok virágünnepén s a mulatságból egyszerre eltűnt. Hazajött Nagyváradra, ahol a korona-utcai lakásban jelenleg csak a nagyanya lakik, mert a család kint nyaral a szőlőhegyen. Az édes apja este kérdezősködött az anyósától, hogy volt-e itthon a fiu, mire megnyugtató választ kapott, hogy csak az előbb ment el hazulról azzal, hogy mindjárt visszajön. A kis diákot azóta nem látták. Mindenütt keresték, de eredménytelenül. Eltűnt anélkül, hogy hírt adott volna magáról.

Ebéd után a kis diák beszárkózott a lakás egyik szobájába s egy hét milliméteres revolverből kétszer a fejébe lött. A golyó a bal arcsonton és a homlokon furódott a koponyába. A lövés zajára a kis diák megrémült nagyanya futott a szobába s mire felnyitották az ajtót, megérkezett az édes apja is. A fiu véresen, eszméletlenül feküdt a szoba közepén. A rettenetes csapástól lesújtott apa rögtön *Fráter Imre* dr. kórházi főorvosért futott, aki *Móricz Ernő* dr.-ral jött a súlyosan sebesült fiu ágyához. Az orvosok az első pillanatban konstatálták, hogy a sérülés nagyon súlyos és hirtelen műtétet igényel. Az eszméletlen fiut tehát be szállították a kózkórházba, ahol az orvosok megkísérelték a golyó eltávolítását, aztán visszahozták a szülei lakására, ahol az öngyilkos élet-halál közt lebeg.

A tragédia híret mindenütt nagy megdöbbenéssel fogadták. Az öngyilkos édesanyja a várostól távol idősik, a táviratban értesítették a családot ért szerencsétlenségről *Wallner Ödön*, aki rajongó szeretettel nevelt gyermeket s kinek büszkesége volt a szépen fejlődő, okos fiu, mélységesen megtörte a csapás, amit a meggondolatlan gyermek okozott az első kis rákkódtatás miatt, ami életében először érte.

Az öngyilkos állapotát teljesen reménytelennek találják az orvosok.

Egy apa rémtette.

Megbecstelenítette a leányát.

Az aradi törvényszék ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26.

Egy minden emberi érzésből kivetkőzött gonosztevő felett ítélkezett ma az aradi törvényszék. Egy apa bűnös vágyakozásában szerelmi viszonyt folytatott két leányával, akiknek kerítője saját édesanyjuk volt. A förtelmes ügyet zárt ajtók mögött tárgyalta ma a törvényszék egyik büntelőtanácsa *Bittó József* elnöklésével és súlyos büntetést mért egy a vadállás hajlamu apára, mint az egyik leányra. A másik leányt a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette.

A szörnyű eset részletei a következők:

Keresztés Sándor simonfalvai vagyonos gazdálkodó évekig boldog házasságban élt feleségével, akitől két leánygyermek született. *Keresztés* nagy imádója a női nemnek és házasság ember létére is sokat fuikosott szoknya után, ami felesége előtt nem maradt titok. Az asszony emiatt sokat gyötrődött és mindent megkísérelt, hogy férjét visszahódítsa, ami időnkint sikerült is neki, mert csinos szemrevaló természet volt, aki után más férfiak is áhítottak.

Éppen ezzel tudott urára hatni, aki dacára családsap természetének, féltékeny volt a feleségére. De az idők folyamán a féltékenységre mind kevesebb lett az ok. A két gyermekkel megáldott anya a gyermeknevelés és a háztartás gondjai között lassankint elvesztette bájjait, az arcára ráncok ültek, a tarmete meggyöngyödött és így természetesen nem gyakorolt többé vonzerőt a férfi nemre, legkevésbé férjére, akinek ekkor már nem volt oka a féltékenységre. De annál féltékenyebb volt az urára *Keresztés* enné.

Az íggy negyvenéves, férfi erejében lévő ember ekkor fokozott vágyakkal futkosott a nők után, feleségét pedig teljesen elhanyagolta. Ez volt a dráma magva. A megcsalt asszony mindenáron el akarta terelni *Keresztést* a kalandoktól és ennek elérésére rettenő tervet főzött ki. Hogy urát némileg magához láncolja, bejárdozta a saját gyermekéit.

Mint ahogy *Keresztés* az asszony könyörgése dacára sem akart lemondani kalandjáról, három évvel ezelőtt maga az asszony volt az, aki kezére játszotta akkor tizenhét éves *Etelka* nevű leányát. A beállás emberben érséki vágyakat keltett a csinos, fejlődő leány, akit a felesége segítségével meg is ejtett. A szeren csélen fiatal leány eleinte szabadkozott, de egy éjszaka megőrdt a merénylet. A leány száját betömtek, hogy ne sikolthasson és az apa kielégítette állati vágyát.

A leány első kétségbeesésében elakarta pusztítani magát, majd felakarta jelenteni apját a csendőrségnél, de a szülők megfélemlítették a megbecstelenített gyermeket. Ez végre átadta magát sorsának és elszenvedte az apjával való viszonyt, amelynek csakhamar következményei mutatkoztak. A szülők ekkor bűnös uton ölték meg gyermekük megsatát.

A viszony ezzel nem szakadt meg. A leány már beletörődött szomorú helyzetébe, az apja szeretője lett. A múlt évben ismét következményei lettek a viszonyoknak, de *Keresztés* a felesége segítségével újból eltüntetette a szégyent. De amikor harmadszor is áldott állapotba jutott a leány, kipattant a borzalmas büntény. A csendőrséget névtelen levélben értesítették a beállás apa gaztettéről. Amint *Keresztés* meg-

tudta, hogy a dolog nyilvánosságra került, elakarta pusztítani egész családját, de még idejekorán megakadályozták a gyilkosságban.

A beállás ember a csendőrség hosszas faggatására beismerte gaztettét, sőt bevallotta azt is, hogy nemcsak jelenleg husz éves leányával folytatott három évig viszonyt, hanem alig tizennégy éves leányát pár hónap előtt szintén megejtette. Elmondta azt is, hogy gaztettel elkövetésében a felesége segédkezett, úgyisztóván a kezére játszotta a gyermekeket.

A csendőrség *Keresztés* enné is kihallgatta, aki tagadta, hogy férjének büntársa lett volna és azt állította, hogy sejtelve sem volt a gazdaságokról.

Az idősebb leány, *Etelka* is beismerésben volt sőt, a mai főtárgyaláson olyan körülmények merültek fel, amelyek arra mutattak hogy a leány sem nagyon szabadkozott atyja aljas merényletai ellen. A nyilvánosság kizárásával megtartott mai tárgyaláson a bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék *Keresztés Sándort vérfertőzés büntette miatt két évi fegyháza*, *Etelka* leányát pedig fél évi börtönrre ítélte. Az ifjabb leányt, aki ellen terhelő bizonyítékok nem forogtak fenn, a bíróság felmentette. Az elítéltek felebbestek.

Amiről beszélnek.

Az áruló hajék.

1) Egyszer egy éles szemű idegen járta be az aradi városházának hivatalos helyiségeit s az első revü után így nyilatkozott:

— Tagadhatatlan, hogy a városháza földszintje Arad egyik legszebb látványossága.

— Miért? kérdezte az aradi ciccone, aki ámulva hallotta a felfedezett csodát.

— Mert ennyi dolog dalia, mint amennyi ezekben a hivatalokban ül, nem egy hamar verődik össze.

Van is keletjük Aradon a szép fiuknak, akik között nem egyről beszélnek úgy, mint veszedelmes nőhódítóról. És minthogy ez a foglalkozás ezer veszélyivel jár, néha-néha tollhegyre való históriák is esnek meg a torony alatt dolgozó bürokráttal.

2) Egyik előkelő aradi család a múlt héten költözött ki a hegyaljai nyaralóba. A család magával vitte a nevelőnőt is, aki azonban sehogysom érezte jól magát a gyönyörű helyen. Míg itthon folyton arról prelegált, hogy milyen isten áldása ez a Baross-park, valóságos jótétemény a kedves gyermekeknek, akikkel oly szívesen tölti ott az időt négytől nyolcig, kint a vadregényes Hegyalján éppen megfordítva cselekedett. Egész nap a szobában ült.

Nem értette meg a háziasszony ezt a hirtelen változást. Persze, hogy nem. Mert a fess bajor leányka nem árulta el, hogy a Baross-parkban pontosan megszokott jelenni hat óra után a városház egyik atléta termetű szeladonja, aki valóságos boldondja a kis gyermekeknek, ha azok — nevelőnő kíséretében jelennek meg.

Néhány napja egyszerre aztán felvidult *Bavaria* leánya. A nagyságos asszony kijelentette, hogy holnap Aradra megy, elviszi magával a kisasszonyt is, mert a városi lakásban egyet-mást rendbe kell hozni s neki néhány helyen be kell vásárolnia. A kisasszony leült a rögtön levelet irt szíve szerelmének, a városháza legszebb Adonisának. Értesítette, hogy június 25 ikén Aradon lesz. Jöjjön el a lakásba, mert a nagyságos asszony pont egy órákor ebédelni megy egyik rokoncsaláddhoz.

3) Az óra a világ legrendetlenebb valamije a mi barátunk pontoságához mérve. Pont egykor cseppet és a szőke német leány örömepeve fa

tott ajtót nyitni. Zavartalanul élvezték a viszontlátás édes örömeit. Fél négyig övök volt a világ minden szépsége, mert addig biztonságban voltak. A ház rettegett urnője csak akkor jön vissza a bevásárlásból. Hogy a két bohó gyermek nem vette észre mikor egynegyed háromkor az urnő a lépcsőkön felfelé tartott és az előszoba csengőjét megnyomta.

Azt hisszük, a meglepett szerelmesek ijedel méről és szétrebbenéséről szóló összes hasonlatok ki vannak már merítve s így nem írhatunk egyebet, minthogy úgy érezte magát a két fiatal ember, mint mikor egy nevelőnőt tétátén kap rajta a nagyságos asszony.

Türelmetlenül berregett a csengő. Nem akart az ajtó kinyitni. No persze, hogy nem! Mert hát nem olyan egyszerű probléma volt ez egyszer az előszoba ajtó kinyitása kulcs lett volna, de udvarló is volt, ez pedig a kulcslyukon nem tudott távozni. Ebben a többek között atléta termete is akadályozta.

— Bujjék el az éléskamrába, de gyorsan, süsogta a remegő kisasszony. És ha eltávoznunk az asszonyommal, akkor a folyosóra nyíló ablakon át távozhatik, ha beáll az est.

Gyorsan az ajtóhoz fu ott és kinyitotta.

4) Három óra után ismét csengettek az ajtón. Látogató jött. Egy magasrangú állami tisztviselő leánya tette tiszteletét s eljött bejelenteni, hogy a jövő vasárnap az övéivel kirándulnak ő nagyságáék nyaralójába.

— Eljön velünk a vőlegényem is, remélem szívesen látjátok X. urat.

És itt kimondotta annak az urnak a nevét aki az éléskamrában kétségbeesetten várta az esthajnali csillagot, mint *Apponyi Albert* a *Borsszem Jankó* Hosszunap utáni számának címráján.

— Természetes, hogy szívesen látjuk. Mikor délben a lakásról távoztam, találkoztam vele s meg is hívtam — kedveskedik a szeretetreméltó háziasszony.

5) A félöt órai motoros indulási ideje közelgett. Sietni kellett. Pakkoltak és indultak. — Jer velünk a vasúthoz — szólt a barát-nőjéhez őnagysága.

— Nem mehetek, mert vőlegényem ma öt órákor távozik hivatalából s hozzánk jön. Türelmetlenül várom, hogy tudára adjam neki a vasárnapi kirándulás örömhírét.

— Csak jer, ráérsz arra, nem szabad elkényeztetni a vőlegényt. Hadd várjon, én is várakoztattam elégszer a vőlegényemet.

A kis társaság a vonatra tartott. Utközben eszébe jutott a háziasszonynak, hogy a gyermekek ruhája közül otthon felejtette az egyik matrözöltönyt.

— Édes szívem, itt a lakásunk kulcsa, menj fel azonnal, vedd ki a gyermekruha-szekrényből a *Bandi* öltönyt, azt amelyiket az édesanyád vett neki a nevenapjára, add fel reggel postára és küld ki a nyaralóba.

— Oh nagyon szívesen. Megvárom, míg elindul a motoros s azonnal felmegyek a lakásba.

6) Három negyed ötkor ismét kulcs fordult meg a többször említett lakás előszobájának zárjában. Egy pár pillanat múlva a szép hölgy belépett a lakás hálószobájába, mert azon kellett átmenni a gyermekszobához.

Mikor az ajtóhoz ért, majd sóbálványnyá vált. Harsogó horkolás hallatszott ki a hálószobából, amelynek pamlagján végigdőlve aludt vőlegénye, aki azonban hirtelen felugrott, mikor lépteket hallott.

Másnap a *Bandi* matrözruhája mellett a következő levelet találta őnagysága:

Kedves Barátnóm!

Lemondunk a kirándulásról, a mint hogy én lemondottam vőlegényemről. Mert csak annyit végy tudomásul, hogy ott találtam a nyemorultat bezárva a te lakásodon. Képzeld el, a te neveőnőddel volt randevuja, míg te rokonaidnál ebédelteél.

Hogy én ezt honnan tudom? Onnan, hogy a nyári óvából akkor esett ki a nevelőnő hajléka, melyet én ajándékoztam neki a multhéten, mikor engem meglátva lejtében a divánról felugrott, ahol horkolva találtam. Látom, jó az Isten, szeret engem.

Többet szóval.

Őt szerencsétlen barátod.

Akit érdekel az ügy, az megfigyelheti, hogy a daliás városi tisztviselő vasárnap nem utazik el az Arad hegyaljai motorossal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Biboros, dráma. Ujdonság. Gál Gyula vendégfelleptével.

Vasárnap. Délután: János vitéz, énekes játék. Este: Elémúlt harangok, szimf. Gál Gyula vendégfelleptével.

Hétfő: Biboros, dráma. Gál Gyula vendégfelleptével.

A vörös talár.

— Gál Gyula vendégjátéka. —

Második vendégszerzésére Brieuxnak *A vörös talár* ját választotta Gál Gyula. Ebben a jogással pszichológiával megírt darabban kissé túlsok a tendencia, kissé háttérbe szorul az emberi logika és emberi érzés a paragrafusos logika és a cél kedvéért kiélezett érzés mögött és ezért talán még szerencsészsámba kell venni, hogy nem csupa Gál Gyulák játszották, hanem olyanok is, akik nem voltak sem hü tolmácsai a szerzőnek, sem jó partnerei Gál Gyulának. Mert ha azok lettek volna, az a nagy közönség, mely a nyári színházat ma este megtöltötte, fogvacogva hagyta volna el az előadást.

Gál Gyula minderre természetesen nem gondolhatott és ő csak eljátszotta Brieux *Mouson* ját olyan tökéletesen, hogy annál jobban még a mai igazságszolgáltatást rombadönteni akaró tendencia kedvéért sem lehet. Az első felvonásban olyan társalgó színmű volt, mint akár Hegedűs Gyula, a másodikban olyan vizsgálóbíró, hogy még a legsötétebb és legravasabb francia apartamentben sem lehet külön. Janettával való jelenetében szinte ficsérrelte a legfinomabb árnyalásokat, amelyekből azt hittük, ki is fogyott már, mikor a főügyészszel való párbeszéde újabb színekkel lepette meg és ragadott el.

Vagret t Mártonfi adta. A harmadik felvonás megmutatta, hogy ennek a szerepnek nehezebb részeivel még nem tud megbirkózni. Az erősebb drámai színekhez még nincsen anyaga. Hunyadi József, Kápolnai Juliska, László és kis szerepben Szendrey jól megállították helyüket, a többiek erősen hozzájárultak ahhoz, hogy ne vegyük olyan túlságos komolyan a darabot, ahogy Brieux akarta. Ezek közül a többiek közül azonban kivétel Ujj Kálmán, aki az írónak szerepét ügyesen alakította.

* Gál Gyula a Biborosban. Holnap este eseményzsámba menő előadás lesz a színházban. A budapesti Nemzeti Színháznak nagyhatású műsordarabját, *Parké* L. Napo'ea híres színművét, a *Biboros*-t játszik ezúttal először Aradon. Az előadásnak legnagyobb érdekessége lesz Gál Gyula vendégfelleptése. A kiváló művész a nagyhatású színmű címszerepét játssza és az alakítás olyan mesteri, hogy a fővárosi premliér után az összes budapesti lapok a legnagyobb elismerés hangján írtak róla. A többi szerepet K. Kápolnai Juliska, Benkőné, Mártonffy, Hunyadi, Dolly, Várnay, Borbély, Ujj és Kulcsár játszik.

* Vasárnapi előadások. Vasárnapon két előadás lesz a színházban. Délután mérsékelt

helyéért mellett Kacsóh Pongrácnak diadalmas énekjátéka, a *János vitéz* kerül színpadra. A címszerepet Kállay Józsi játssza, aki ezúttal lép fel először a színházban. Este Rikosi Viktornak az *Elémúlt harangok* című hatásos színművét játszik Todorosku román papja, a vendégszerző Gál Gyula kreálja.

* Gyermekelőadás az Urániában. Szombaton délután 6 órakor rendezik az Uránia színház első nagy gyermekelőadását. Válogatott, kacagtató képkebbi összeállított műsor fogja szórakoztatni a gyerekeket, akik felejtethetetlen, kellemes emlékekkel távoznak majd az Urániából. Az előadás pontban hat órakor kezdődik.

* Alagi lövész. A legutolsó szenzációkban gazdag *alagi lövész*-ről mutat be szombaton délután kitűnően sikerült mozgófényképet az Uránia színház. A versenyek tökéletes élethűséggel elevenednek meg a néző előtt és ennek a képnek meg van az az aktuálitása is, hogy ismerős szereplő személyeket látunk rajta. A szombati műsor pizar összeállítása meglepi a publikumot. Minden egyes kép valami új és meglepő jelenséget ismertet, úgy, hogy a néző érdeklődése állandóan fokozódik.

Verekedés egy szövetkezet irodájában.

Az igazgató ur fojtogat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 26

Egy fővárosi pénzintézetben ma botrányos jelenet játszódott le. A szövetkezet egy helyiségének bérlőjét az intézet igazgatója és tisztviselőikara megtámadta és össze-visszaverte.

Az eset részleteiről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Az Andrassy-uton a Terésvárosi Takarékpénztár szövetkezet ma délelőtti nagy botrány és verekedés színhelye volt.

Az Andrassy-ut 27. számú házában van egy „Andrassy” nevű mozgó-színház. Ennek helyén azelőtt rövid egymásutánban két kávéház állott, először a „Budapest”, majd a „Lyon” kávéház, amelyeknek tulajdonosai a helyiséget a szövetkezetből birták bérben. A szövetkezet viszont a hástulajdonossal egyezett meg a bérösszeg nagyságában és a helyiséget természetesen magasabb áron adta bérbe, mint amekkora bért ő a ház tulajdonosának fizetett.

A két kávéház rövid fennállás után tönkrement. Akkor két vállalkozó, Geisler Károly és Ney Simon vették át a helyiséget, amelyben mozgófényképszínházat rendeztek be. A bérlők évi tizenkétezer korona bért fizettek a szövetkezetnek a helyiség átengedéseért, ezenfelül a berendezésért napi husz koronát. A két színház-tulajdonos a nyár tartamára a helyiséget kávéházzá akarta átalakítani s a szövetkezetből a terraszon való elhelyezésre székeket kért. A szövetkezet csak olyan feltétel mellett volt hajlandó a bérlők kívánságának eleget tenni, ha ezek nagyobb bért fizetnek. A színház-tulajdonosok ebbe nem akartak bele menni és arra kérték a szövetkezetet, álljon el szándékától és bíromelés nélkül adja meg a terrasz berendezéséhez szükséges székeket.

E kérdés körül az egyik bérlő, Ney Simon és a szövetkezet igazgatója, Auer József között holmi nézeteltérés támadt. Ney ma felment a szövetkezetnek az első emeleten levő irodájába és az igazgatóval heves szóváltásba elegyedett, mire Auer nekiesett, *torkon ragadta és fojtogatni kezdte*. A dulakodás sajára berohant a szövetkezet irodaszemélyeire s agyba-lóba verte a szerencsétlen Neyt, akit végül formálisan kirúgtak az ajtó. A súlyosan megsérült Ney Simon a rendőrségen jelentést tett az igazgató és a szövetkezet több tisztviselője ellen.

A vitriolmerénylet áldozata

Vig Julia ma meghalt a kórházban.

A merénylet a rendőrség letartóztatta.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26.

A múlt hét csütörtökjén lejátszódott ujmikalakai vitriolos-dráma, mely egy elűzött asszony boszújának volt megrendítő megnyilatkozása, a mai napon fokozódott tragikumában. Baji Imréné, született Tóth Zsófiát a rendőrség az aradi kórházból, a hol sebeit gyógyították, elővezettette és letartóztatta. Ez azért vált szükségessé, mert a gyilkos asszony merényletének ember-halál lett a vége. A vitriollal leöntött vetélytárs, Vig Julianna ma *iszonyu kinok között a kórházban kiszenvedett*.

Még emlékezetes a gyilkos merénylet, melynek részleteiről a következőképp számoltunk be:

Soós Antal ujmikalakai vasúti kalauz négy évvel ezelőtt nősült. Házassága boldog volt, de felesége két évvel ezelőtt betegeskedni kezdett és az 1906-ik év telén meghalt. Soós Antal nem akart újból nőülenni, mert nem akarta gyermekét gondozását mostohaanyára bízni. Állásánál fogva gyakran volt távol hazulról és ezért egy Tóth Zsófia nevű gazdasszonyt fogadott, hogy a házbéli teendőket lássa el.

Rövid idő alatt a gazdasszony és a kalauz között szerelmi viszony fejlődött ki, amelynek vége az lett, hogy a gazdasszony beköltözött Soós Antal házába és állandóan ott lakott nála. Ez a viszony zavartalanul tartott egész február haválg. Ekkor valami csökélység miatt összeveszttek és a kalauz megverte s elkergette gazdasszonyát a háztól. Az elkergetett asszony könnyörgő, rimánkodott, de a kalauz nem akarta őt többé visszafogadni.

Néhány hétre rá már egy másik asszony rendezgetett a kalauz házában. Vig Julia odavaló, szép fiatal, övegyen maradt menyecske nyerte meg a kalauz tetszését, akit már a jövő héten oltár elé akart vezetni. Az elkergetett asszony sehogysem tudott ebbe belenyugodni. Vig Juliát okozta mindenért és azt gondolta, hogy Vig Julia turta őt ki Soós Antal házából. Gyakran megfenyegette Vig Juliát, ha nem hagyja ott Soós Antal házát, leönti vitriollal. Vig Julia rá sem hederített ezekre a fenyegetésekre és nem sokat törődött Tóth Zsófia ijesztgetéseivel.

Tóth Zsófiának a fenyegetéssel nem voltak ijesztgetések, mert június hó 18-án reggel 5 órakor végrehajtotta bossu vezérelte tettét. Egy észrevétlen pillanatban, mikor senki sem tartózkodott az udvarban, a pincébe lopódzott és elujt annak lépcsőzete alá. Vigné nem sokára lement a pincébe és amikor a lezelkődött asszony közelébe ért, Tóth Zsófia előugrott és egy nagy üveg vitriollal leöntötte a meglepett asszonyt. Tóth Zsófia ekkor elővette a revolvert és háromszor egymásután magára lött. A lövések horzolták a merénylet asszony testét és volt még annyi ereje, hogy a merénylet színhelyéről elmeneküljön.

A leöntött asszony kétségbeesett segélykiáltására a pincébe rohant Soós Antal és a borzalmasan összeeggett asszonyt bevitte a szobájába. Telefonon értesítették a mentőket, akik Borsos Béla dr. járási orvossal csakhamar megjelentek a helyszínen. Borsos Béla dr. bekötözte a súlyosan megsérült asszony sebeit és be szállította a közkórházba. A szerencsétlen asszony elvesztette jobb szemvilágát.

Időközben megkerült a merénylet Tóthné

is, akit egy a merénylet alkalmával épen arra haladó mérsároslegény fogott el. A csendőrség Tóthnért rögtön letartóztatta, de fogva nem tarthatták, mert a merénylet alkalmával részint a revolverlövésektől, részint pedig a kifreccsenő vitriolól annyira megsérült, hogy be kellett őt is szállítani a kórházba, ahol az aradi rendőrség kihallgatta.

A kórházban ápolás alá vett áldozat a vitriol okozta égési sebekből roppant sokat szenvedett. Attól a perctől, hogy az égő és maró sav testét érintette, egészen halála percéig eszméletlen nem tért. Állandóan magas seb-láza volt és mesterségesen kellett táplálni. Ma délelőtt végre megváltotta szenvedéseitől a szerencsétlen asszonyt a halál. Temetése holnap lesz a temető halottas házából.

A kórház igazgatósága rögtön értesítette a rendőrséget a halál beálltáról s Greén Nándor tb. főkapitány elrendelte a kórházban ápoló Tóth Zsófia letartóztatását. A gyilkos asszony állapota ma már nem ad aggodalomra okot. Letartóztatása elvont rendelkezhető, mert kétséget kizáróan bevan bizonyítva, hogy a halált okozó vitriolozást ő követte el. Ezt még június 18-án első kihallgatása alkalmából beismerte.

A rendőrség még a mai nap átkísértette az ügyészséghez s ott a rabkórházban helyezték el.

HIREK.

A vándorló gyermek.

— Utazás Fiumétől Nagyváradig. —

Arad, június 26.

Ma délelőtt, mikor az alföldi vonat berobogott a nagyváradai állomásra, a leszálló utasok közül egy csöpp flugyermek vonta magára az utasok és az állomási személyzet figyelmét. A fiúcskát a vonat kalauza segítette le a kocsis lépcsőjéről s csakhamar nagy csődület támadt körülöttük.

A gyermek mellett nagy plakát csüngött. Rajta szembevethető betűkkel volt felírva az alábbi, kissé különös és rejtelmes szöveg:

Ujvári József vagyok. Utazom Dálya—Szabadka—Szegedrókus—Békéscsabán át Nagyváradra. Hol kell átszállni? Jegyem a mellényzsebemben van.

A cédula hátán egy másik felírás volt:

Kemény Ignác tb. rendőrcapitánynak!

As állomási személyzet átadta a kis Ujvári Józsefet a perronra kirendelt rendőrnek, aki Kemény Ignáchoz vezette a gyermeket.

Kemény Ignác kikérdezte a kis fiút honnan jön? Kik a szülei?

Kiderült, hogy az 5 éves fiúcska Fiuméban ült vonatra s az írott tábla segítségével érkezett meg minden baj nélkül Nagyváradra. Annyit lehetett csak kivenni beszédéből, hogy édesapjával ment el Váradról. Anyja Ujvári Mária — ugymond — meghalt s őt Julcsa néneje vitte vonatra.

Kikűnt a további kérdészködségre az, hogy a kis fiu apja egy Ujvári nevű nagyváradai iparos, aki Amerikába vándorolt ki pár héttel ezelőtt.

Az apa magával vitte a gyermeket, szszal a szándékkal, hogy fiát az új világban fogja felnevelni.

Ugy látszik, hogy utközben meggondolta magát, vagy talán mással, asszony felével szökött ki a tengeren túlra s hirtelen jött ötletét megvalósította: ezen az úton juttatta vissza

gyermekét szülőföldjére. Hogy Ujvárival és a „Julcsa néivel“ mi történt? Kivitorláztak-e az aranyak világába, veszedelmek földjére? — egyelőre titok.

A kis Ujvári Józsefet a gyermekmenhely vezetőségének gondjai alá bízta a rendőrség. Esetleges rokorat, hozzátartozói után erélyesen kutat Kemény Ignác tb. rendőrcapitány. Ha pedig eredménytelen marad a puhatolódzás, végkép a gyermekmenhely csöpp lakói közt marad a fiúcska. Ott nevelnek belőle munkás, életrevaló embert, ha az édesapja érte nem jön valamikor!

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 27 én az időjárás: Meleg, száraz.

— Elutazott a király. Bécsből jelentik: Ő felsége ma reggel állandó tartózkodásra Ischlbe utazott.

— Elutasított kegyelmi kérvény. Nagybecskerekéről jelentik: Somfai János nagybecskereki újságrót a kuria két egybhangróan felmentő ítélet ellenére sajtó úján elkövetett rágalmaszást elítélte, mert a módosi főszolgabíró által kifejezetten közlésre kiadott hivatalos jelentés alapján megírta, hogy egy szárcsai bírtokos házat felgyújtotta. Az újságrótestület, miután Somfai ugyszólván a hivatalos jelentésnek lett áldozata hivatása teljesítése közben, kegyelenért fordultak az igazságügyminiszterhez, aki most értesítette a nagybecskereki kir. ügyészséget, hogy Somfai kegyelmi kérvényének hely nem adatott.

— Öngyilkos nyomdatulajdonos. Budapesti tudósítónk jelenti: Budan öngyilkosságot követett el Heisler János 26 éves, jómódu és ismert nyomdatulajdonos. Háromszor magára lőtt. Két golyó a fejébe hatolt és veszedelmes sebet ejtett. Az öngyilkos öreg ur kedvelt alakja volt a budai polgároknak és virágzó nyomdája volt. A tavasszal azonban megbetegedett, májrák támadta meg és nagyon elkeserítette, amióda megudta, hogy betegsége gyógyíthatatlan. Egy ideig szanatóriumban volt anonnét családja tegnap hosta baba. Hozzátartozóinak ma azt mondta, hogy dolgozni akar. Bezárkózott szobájába és elszedte régi írományait, amelyek között már régebben egy revolvert rejtgetett. A revolverből háromszor magára lőtt. Sérülése halálos, de az orvosok véleménye szerint az öreg urat amugy is csak pár nap választotta el a haláltól, mert betegsége már nagyon előrehaladott stádiumban volt.

— Meggyilkolt vasuti őr. Makóról jelentik: Csanádapátfaián Juhász István vasuti őr éjjeli szolgálatot teljesített és mikor körüljárta az állomás környékét, egy bokorban gyanus mozgást vett észre. Juhász nem volt felfegyverkezve és az állomás hivatali helyiségébe ment, hogy jelentést tegyen észrevételeiről s abban a pillanatban az ab akon át többször be-lőttek. Juhász, kit a golyók egyike fején talált, összeesett és míg elő segélyben részesítették, addig a tettesek elmenekültek. A szerencsétlenül járt őr reménytelen állapotban szállították kórházba, ahol meghalt.

— Kémkedő olasz hajók az Adrián. Zágrábból jelentik: A mult napok egyikén Zára környékén a tengeren egy gőzyachtot pillantottak meg, amelyen amerikai lobogó volt. Egy csapat torpedóhajó a yachtot arra kényszerítette, hogy a kikötőbe menjen. Itt megállapították, hogy a yacht olasz hajó, amelynek nem áll jogában amerikai lobogót kitűzni. A tengerészeti hatóság vizsgálatot indított, de semmiféle kompromittáló dolgot nem találtak. Két nappal később a torpedók egy nagyobb hajót láttak a tengeren német lobogó alatt vitorlázni s látták, hogy a hajó emberei a tengert mérték. A torpedók körülvettek a hajót és konstatálták, hogy az olasz hajó.

Pólába vitték az elfogott hajót, de a vizsgálat eredményéről nem szivárgott ki semmi, mert a hatóságok titkolják a dolgot. A torpedók most éjjel-nappal cirkálnak az Adrián.

— Új doktor. Novák Béla államtudort, aradi kir. törvényszéki joggyakornokot szombaton avatták a jogtudományok doktorává a kolozsvári tudományegyetemen.

— Halálos elgázolás. Nagybecskerekéről jelentik: Ozora mellett a vasuti átjárónál egy kocsi, amely a síneken át akart hajtani, az arra robogó vonat elgázolt. A kocsiiban ülők közül két asszony meghalt, egy férfi pedig halálosan megsebesült.

— Az osztrák-magyar bank fél éve. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma Bilinski lovag kormányzó elnöklésével ülést tartott, amelyen a fél-évi üzletév eredményeként megállapították, hogy a leszámítolási és deviza-üzlet eredménye, tekintve a bel- és külföldi csekélyebb kamatlábakat, 2 és fél millió koronával csökkent. Ennek ellenében a jelzálog kölcsön eredménye 500,000 korona többletet tüntet fel. A bankrésztvények fél évi szelvénye, mely 4200 koronát igényel, az első fél év bevételeiből dus fedezetet nyert, mely a szükségletet 7 millió koronával felülhaladja. Mindazonáltal a tiszta nyereség a mult év első felének eredményéhez képest 2 millió koronával csökkent. A nemzetközi pénzpiac feletti eszmecserénél megállapították, hogy a külföldi piacok olcsóbb kamatlába következtében a fennállott feszültség sokkal gyorsabban bekövetkezett, mint a hogy várták és hogy a mi viszonyainkra utóbbi időben az a körülmény is kedvező volt, hogy a német birodalmi bank kamatlábát arra a nivóra szállította le, mint nálunk van. Az adómentes tartalékok, mely június 23 án 185,6 millió koronára rugott, e hó vé-ével valószínűleg teljesen igénybeveszik, ami mellett azonban alig van kilátás arra, hogy mint a mult évben, kamatköteles bankjegy kerüljön forgalomba. A főtanács Pranger udvari tanácsos vezértitkár jelentését vita nélkül tudomásul vette és ezután egész sorozatát intézte el a folyó ügyeknek és a tisztviselők fél évi előléptetésére vonatkozó javaslatokat elfogadta.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

TORVÉNYKEZÉS.

A Typografia sajtópöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 26.

Két évvel ezelőtt a nemzetközi szocialisták megostromolták a Budapesti Hírlap épületét, hogy az ott dolgozó munkásokat sztrájkra kényszerítsék. Az osztrák következtében a sztrádknek egyrésze csakugyan abban hagyta a munkát. A többiek azonban tovább dolgoztak s ezért a sztrájkolók gunyolni és fenyegetni kezdték őket. A főszedőt elnevezték „susztel“nek, mire az felháborodásában sérő kifejezésekkel illette a körülötte álló nyomdászlányokat, akik közül Boczán Berta emiatt becsületsértés vétségéért emelt panaszt a főszedő ellen. A büntető eljárásbírósnál lefolyt tárgyaláson a vádlott főszedőt ifj. Székely Dzsó dr. védte, aki védőbeszédében lelkes szavakkal emlékezett meg Rákóczi Jenőről, mint a munkások igaz barátjáról.

Erről a tárgyalásról a Typographia című szaklap hosszabb tudósítást közölt, amelyben a védő ügyvédet a Rákosi-dinasztia lívrés inasának nevezte el azért, mert feldicsérte Rákosi Jenőt és a Budapesti Hírlapot, a szaktársnőket pedig lesszólta a tárgyaló teremből minden ok nélkül kiutasította. Ifj. Székely Dezső dr. ezen köslemény miatt rágalmazási sajtópört indított a Typographia ellen. A kösleményért a törvény előtti felelősséget mint szerző, Domanek István szerkesztő vállalta el, akit vád alá is helyezett a vádtanács a tekintettel arra, hogy a panaszos ügyvéd Pestvármegye tiszteletbeli főügyésze, az ügyet az esküdtszék elé utalta.

Mára volt kitűzve ezen ügy esküdtszéki főtárgyalása, Sárkány bíró elnöklété alatt. A tárgyaláson a vádlott Domanek István bocsánatot kért a panaszostól, mire Tárnok Béla dr., a panaszos képviselője a panaszt visszavonta. A bíróság a panasz visszavonás folytán megszüntette a további eljárást Domanek István ellen.

§ Törvényszünet az aradi járásbírósnál. Az aradi kir. járásbírósnál bírái nyári szabadságidejüket a következő sorrendben veszik igénybe. A polgári bíróságnál: Babó Iván júl. 6. — aug. 17., Kálmán Ferenc dr. aug. 27. — okt. 7., Haty Adolf júl. 18. — aug. 28., Révay Kálmán aug. 17. — szept. 11., Éles Simon aug. 18. — szept. 28., Horváth János aug. 1. — 28., és okt. 1. — okt. 14. A büntető járásbírósnál: Bozók Máttyás dr. júl. 6. — aug. 17., Zth József aug. 21. — szept. 17.

§ Csaló cseléd. László Gyula aradi fűszerkereskedő üzletébe a napokban egy cselédleány állított be és gazdája, Hoffmann László aradi hivatalnok számlájára nagyobb bevásárlást tett különféle árukból. A kereskedő egyik segédje, aki a leányról tudta, hogy Hoffmannnál van alkalmazásban, gyanútlanul kiszolgáltatta a vásárolt árukat, a cseléd pedig fizetés nélkül távozott. Lászlóknak feltűnt, hogy a hivatalnok hitelt vesz nála igénybe, holott azelőtt mindig készpénzzel szokott vásárolni. Odament Hoffmann lakására s akkorkitűnt, hogy nem a hivatalnok jelenlegi cselédje volt az üzletben, hanem az a cselédleány, akit Hoffmann már a múlt hó végén elbocsátott a szolgálatból. A károsult fűszerkereskedő az ismeretlen leány ellen család miatt feljelentést tett a rendőrségen, ahonnan az eljárás megindítása végett most áttették az ügyet a büntető járásbíróshoz.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 26.

A meleg ma már nem oly nagy, mint volt, sőt vannak vidékek, ahol alaposan lehült a levegő.

Az aratás ideje elkövetkezett, itt-ott már aratnak is, általában a jövő hét elején látnak hozzá.

A gabonaüzlet irányzata lanya. Újabb panaszok nem érkeznek. A kilátásokat javultaknak mondák.

A mai piacon elkelt:

600 mm. buza 12—12 20

600 mm. tengeri 7:20—80

Névtelen jegyzés:

Rozs 9:50—60

Zab 7:20—80

Árpa 6:40—50

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktörzs.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 26

Amerika $\frac{1}{2}$ -el olcsóbb. 10 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza októberre . . .	11.15—11.16	11.02—11.03
Zab októberre . . .	8.29—8.30	8.23—8.24
Rozs októberre . . .	9.15—9.16	9.00—9.01
Tengeri májusra . . .	6.82—6.83	6.89—6.90
Tengeri júliusra . . .	7.02—7.03	7.00—7.01

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	821 50
Magyar hitelrészvény	738.—

IDEGENEK ARADON.

— Június 26. —

Fehér Kereszt szálloda Rösler Bálint utazó Bécs. — Zimmer Bertalan kereskedő Bécs. — Weisz Gyula utazó Bécs. — Pollák Ármin kereskedő Bécs. — Glek Manó utazó Budapest. — Adler Sándor utazó Budapest. — Gemeinhardt Márton építész Temesvár. — Füredi Károly utazó Budapest. — Kun József utazó Budapest. — Kovács Jakab utazó Bécs. — Weinmann Mór utazó Budapest. — Füredi Antal kárbeszlő Budapest. — Vogelhut Miksa utazó Budapest. — Benkő János utazó Budapest. — Schön Gyula utazó Budapest. — Hochmann Zeigmond utazó Budapest. — Krausz Miksa főkönyvelő Budapest. — Szemeyarné Angéla magánzó Budapest. — Szellinga Gyögy százados Temesvár. — Nesz Károly kereskedő Budapest. — Özv. Luby Sándorné magánzó Budapest. — Kremmer József dr. egyetemi tanár Budapest. — Scherer Fülöp utazó Budapest. — Török Antal főmérnök Budapest. — Kállay Ignác gyárfőnök Budapest. — Siber Nán-

dor utazó Budapest. — Benedek Parkas utazó Budapest. — Vass Ferenc utazó Bécs.

Központi szálloda. Friedmann N. kereskedő Szepesbela. — Neumann Gyula kereskedő Szepesbela. — Ilno György mérnök Budapest. — Lévy Mihály mérnök Temesvár. — Kovács Antal ügynök Budapest. — Kaufmann Salamon utazó P. Ladány. — Vitéz József utazó Temesvár. — Balassa Jenő utazó Budapest. — Berger József utazó Budapest. — Platz Rezső utazó Budapest. — Konrad Frigyes utazó Budapest. — Hönig Sándor utazó Budapest. — Singer Bertalan utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Balogh Adam jogász Békés. — Kubinyi Béla állomásfőnök és neje Ujász. — Szuricseska Tivadar jegyző Sistarovetz. — Bulgovezky Samu Budapest. — Arnold János tanító Soborsin. — Kovacs Zoltán gyáros Budapest. — Klein Andor utazó. Deutsch Rudolf fakereskedő Budapest.

Vasárnap az aradi könyvnyomdászok

„GUTENBERG DALKÖRE“ a Csálai nagyerdőben séta hangversenye! egybekötött NAGY NYARI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július 5-én lesz.

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1908. évi június hó 27-én:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház tagjának felleptével:

Biboros.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Parker L. Napoleon. Fordította: Dr. Mihály J.

S Z E M É L Y E K:

Giovanni	Gál Gyula.	Francesco	Keller I.
Giuliano	Delli Lajos.	Luigi	Szappanos D.
Bartholomeo	Várnay Jenő.	Beppo	Borbély S.
Guido	Hunyady J.	Pietro	Szabó S.
Andrea	Mártonfy R.	Claricia	Benkőné.
Petter Ramsen	Kulcsár L.	Philiberta	Kápolnay J.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Szenzáció.

Szenzáció.

Bródy Sándor életképe: A tanítónő.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. június hó 27-én, szombaton:

1. Első szivar. Kacagató. — 2. Szegény gyermek. Dráma — 3. Alagi löverseny. Sportkép. — 4. Dühöngő rézeg. Kacagató. — 5. Bátor életmentő. Dráma. — 6. Éjjeli halászat a tengeren. Látványosság. — 7. Miért készül a gyorsvonat. Humoros. — 8. A tanítónő. Életkép. Bródy Sándortól.

Minden előadás alatt katonazené játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Szombaton délután 6 órakor nagy gyermekelőadás.

Vászon és chifon maradékok olcsó árban.

Rosenblüh H. és Társa Arad.

Nyári idényre

a következő cikkek nagy választékban, olcsó áron kaphatók:

Női fürdő öltönyök,
Fürdő lepedők,
Fürdő kalapok,
Nyári takarók
flanell és Piqueből.

Bordürös mosó delainok páratlan választék,
Angol vásznak,
Selyem batiztok,
Cérna sephyrek női és férfi ingekre.

Keztyük,
Rövid és hosszú cérna, csipke és selyem keztyük,
Divatos övek,
Női gallér és nyakendők,
Fischuk.

Harisnyák
Női, férfi és gyermek,
Férfi és fiu Tourista ingek.

391

Vászon és chifon maradékok olcsó árban.

SZENT MARGITSZIGET.

Elsőrangú gyógyítófürdő és üdülőhely.

Teljesen modern berendezésű

vizgyógyintézet.

43.3 C° term. kénes hévforrása kőszvény, csuszába, ízületi izzadmányok, hólyaghurut, női bajok, stb. ellen kiváló sikerrel használható.

300 kényelmesen berendezett szoba.

ORVOSOK:

Dr. Czyzewsky Gyula főherc. udvari orvos és dr. Halka Lajos, a vizgyógyintézet vezetője.

Prospektust küld a

Szentmargitszigeti Gyógyfürdők és Szállodák r. t. igazgatósága.

2334

Az 1902. évi versenyt ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi munkái ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos územre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltetnek.

Bővebbi felvilágosítással és költségetéssel szívesen szolgálunk.

az 1896. évi kiállításon A nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

BUZIASI PHÖNIX

ASVANYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.
Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentesített, szénsavdús.
rendkívül üdítő asztali víz.
Orvosilag ajánlva. 1881 Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült horujainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelő: Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhírű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitűnő szabás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkeztek és kaphatók Aradon kizárólag

Lányi Marcell

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

APRÓ HIRDETÉSEK.

A Kinek

ismerettség híján

házasújszra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vínosellérre,
kertészre.kulcsárra,
gazdatisztára,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi-vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bőrbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterü-
letet.halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

eladni kíván

borsot,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
zabonát.üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

szükségelt vétel vagy bérbevételei csél-
jából keresi;

AKI

vannak állást betöltőni kíván: legbizto-
sabbban értesít, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Keresek

egy magányos házat 4-5 szobá-
val, lehetőleg a belváros közelében.
Azonkívül keresek egy lakást vagy
két nagyobb vagy három kisebb
szobával s minden hozzátartozóval.
Ajánlatokat „A. J.” jelligé alatt a
kiadóhivatal továbbítja. 2343

6-8 osztályt végzett

fiatalember gyógyszerész gyakor-
nokul elfogadtatik. Batthyányi-
utca 17/a. 2342

Új könyveket

magyar, német, francia, és angol
nyelvben úgy helyben, mint vidék-
re nyaralóknak és tanuló ifjúságnak
előnyös feltételek mellett ajánl,
Krausz Paulin, kölcsönkönyvtára,
könyv és papirk. Telefon sz. 511.
995

Jrodai alkalmazást

keres a magyar kereskedelmi le-
velezésben és gépirásban teljes
járás fiatalember több évi gya-
korlattal. Szives megkeresések a
kiadóhivatalba kéretnek „Törekvő”
jeligére.

Utikönyveket (Bádeker)

állandóan raktáron tart Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad,
Weitzer János-utca. Arad és te-
mesmegyei telefon 517. sz. 201

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35-60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquar könyvek. Könyv-
tárak berendezése. Nyomatványok
elkészítése. Kölcsönkönyvtár. Egész
könyvtárak vétele. Kerpel Izsó
könyv- és papirkereskedése, Ara-
don. 212

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok
felvétetnek.

Használt

ó l o m

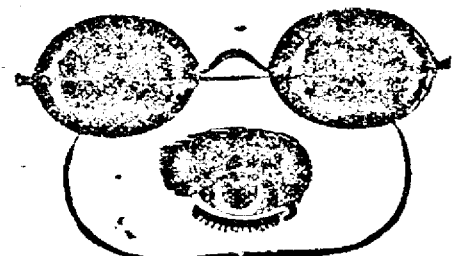
megvételre kerestetik

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
veket a legkülönbözőbb kiállításban. Leg-
finomabb forgótabletták, orrcsipek és szem-
üvegek, arany, ezüst, nikel és tekenő-
beka csont keretekben, legjobb üvegekkel.● Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részere, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2412Szemüvegek és orrcsipek or-
vosi rendelet szerint azonnal ké-
szítetnek.MOLL-FÉLE
SOS BORSZESZCsak, akkor valódi ha
mindegyik doboz Mollnak
védjeggyel és aláírásával tün-
teti fel.MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-PORMoll A. féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
bajok, testi bántalmak, gyomorgörs és gyomorhív, rögzött székrekedés,
máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb máj betegségek ellen,
a fejes házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
mek és felnőttek okoszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1:80 fill.
Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékföldes:

MOLL A gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Becs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek.
A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD
gyógyszertáraiban.Csak, akkor valódi ha
mindegyik doboz Mollnak
védjeggyel és aláírásával tün-
teti fel.

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjeggyel
tünteti fel és „A

9193-1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról al-
kotott 12757-408/1884. számú sza-
bályrendelet 5. §-a értelmében fel-
hívom a ház- és telektulajdonoso-
kat, folyó hó 15-től szeptember
15-ig házuk, illetve telkük előtt
az asphalt burkolattal ellátott gya-
logutat mindennap délután 1 és 2
óra között, a másféle burkolattal
ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra
között meglocsoltassák, mert en-
nek elmulasztása esetén az emli-
tett szabályrendelet alapján szigo-
ruan büntettetni fognak.

Arad, 1908. évi május hó 16.

Sarlót,
főkapitány.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legújabb!

Legújabb!

MÜLLER:

Három Szerelmes Éjszaka

(Sámson és Delila.)

= ÁRA 2 KORONA. =

Kapható a kiadó SACHS FRIGYES
könyvkereskedésében Budapest, (VI.,
Andrassy-ut 37.) vagy bármely könyv-
kereskedésben.

Költözők

figyelmébe.

Villanylámpák le és fel-
szerelését, petroleum-
lámpák villanyra átala-
kítását, villanyvezetékek
készítését gyorsan és ol-
csón végzi

Kalmár József,

1251 Salac-utca 2. szám.

A Központi Szállodával szemben.

Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Arad legszebb nyári mulatóhelyén, a Városligeti vendéglőben

MA és minden csütörtökön KATONAZENE

Zellner Sándor karnagy személyes vezetésével. Kitűnő hideg és meleg ételekről, fajtiszta, zama-
tos hegyaljai borokról és friss esapolású kőbányai sörről gondoskodva van. — Szabad bemenet.

Számos látogatásért esd: Lukács F. Lajos, vendéglős.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társaság budapesti festőgyárának festékével.